

Κεφάλαιο 1

Metadata Object Description Schema (MODS)

Το Metadata Object Description Schema (MODS) είναι ένα πρότυπο περιγραφικών μεταδεδομένων το οποίο αναπτύχθηκε από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (ΗΠΑ). Αν και αρχικά το MODS προοριζόταν για περιγραφή βιβλιογραφικών μεταδεδομένων, σύντομα όμως η χρήση του επεκτάθηκε και για άλλες εφαρμογές. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία και γνωρίσματα που παρέχει το MODS δίνοντας έμφαση στην χρήση του σχήματος για την περιγραφή των βασικών τύπων υλικού. Το πρότυπο MODS συντηρείται από το Network Development and MARC Standards Office ¹ της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου. Το κεφάλαιο αυτό βασίστηκε στην έκδοση 3.4 του MODS ².

1.1 Η βασική δομή του MODS

Στο πρότυπο MODS κάθε πόρος περιγράφεται δια μέσου μιας MODS εγγραφής. Μια MODS εγγραφή ξεκινά από το στοιχείο *mods*. Πολλές MODS εγγραφές, που αντιστοιχούν στους πόρους που περιλαμβάνονται σε μια συλλογή, μπορούν να ομαδοποιηθούν με τη βοήθεια του στοιχείου *modsCollection*. Στην περίπτωση αυτή το στοιχείο *modsCollection* έχει ως υποστοιχεία τα στοιχεία *mods* που αντιστοιχούν στις επιμέρους MODS εγγραφές. Το στοιχείο *modsCollection* δεν διαθέτει γνωρίσματα. Αντίθετα το στοιχείο *mods* διαθέτει τα γνωρίσματα *id* και *version* δια μέσου των οποίων καταγράφεται η ταυτότητα της MODS εγγραφής και η έκδοση του MODS που χρησιμοποιείται αντίστοιχα. Τα περιγραφικά μεταδεδομένα τα οποία μπορούν να διατυπωθούν δια μέσου του MODS σχήματος κωδικοποιούνται με τη βοήθεια ενός συνόλου στοιχείων ανωτέρου επιπέδου (δηλαδή στοιχείων τα οποία τοποθετούνται ως υποστοιχεία του στοιχείου *mods*). Τα στοιχεία αυτά διαθέτουν με τη σειρά τους άλλα υποστοιχεία ή/και γνωρίσματα δια μέσου των οποίων καταγράφονται τα πραγματικά μεταδεδομένα.

¹<http://www.loc.gov/marc/ndms0.html>

²<http://www.loc.gov/standards/mods/mods-schemas.html>

Το MODS διαθέτει 20 στοιχεία ανωτέρου επιπέδου τα οποία εμφανίζονται με αλφαβητική σειρά στον Πίνακα 1.1 και στα οποία θα αναφερθούμε στις επόμενες ενότητες του κεφαλαίου αυτού. Εκτός από τα γνωρίσματα τα οποία είναι δυνατό

<i>abstract</i>	<i>location</i>	<i>relatedItem</i>
<i>accessConditions</i>	<i>name</i>	<i>subject</i>
<i>classification</i>	<i>note</i>	<i>tableOfContents</i>
<i>extension</i>	<i>originInfo</i>	<i>targetAudience</i>
<i>genre</i>	<i>part</i>	<i>titleInfo</i>
<i>identifier</i>	<i>physicalDescription</i>	<i>typeOfResource</i>
<i>language</i>	<i>recordInfo</i>	

Πίνακας 1.1: Τα στοιχεία ανωτέρου επιπέδου του MODS

να συνοδεύουν τα επιμέρους στοιχεία του, το MODS διαθέτει επίσης ένα σύνολο γνωρισμάτων τα οποία είναι δυνατό να επισυνάπτονται σε κάθε στοιχείο του προτύπου (με την ίδια κάθε φορά σημασία). Τα γνωρίσματα αυτά μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κύριες ομάδες: στα *γνωρίσματα που σχετίζονται με τη γλώσσα και τη γραφή*, στα *γνωρίσματα που σχετίζονται με τις ημερομηνίες και την ώρα*, και στα *γνωρίσματα σύνδεσης*. Στη συνέχεια θα αναφερθούμε συνοπτικά στα γνωρίσματα που περιλαμβάνονται σε κάθε μια από τις κατηγορίες αυτές.

Γνωρίσματα που σχετίζονται με τη γλώσσα και τη γραφή. Τα γνωρίσματα της κατηγορίας αυτής αναφέρονται στη γλώσσα, τη γραφή, ή την τεχνική μεταγραφής που χρησιμοποιείται στις τιμές των στοιχείων στα οποία επισυνάπτονται. Αφορούν επομένως τα μεταδεδομένα και όχι στη γλώσσα κ.λ.π. που χρησιμοποιείται στον περιγραφόμενο πόρο. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ακόλουθα γνωρίσματα:

- Το γνώρισμα *lang*. Προσδιορίζει τη γλώσσα στην οποία είναι διατυπωμένη η τιμή του στοιχείου το οποίο συνοδεύει. Ο προσδιορισμός της γλώσσας γίνεται δίνοντας στο γνώρισμα τον κατάλληλο κωδικό γλώσσας από το πρότυπο ISO 639-2/b³ Το πρότυπο αυτό, όπως και μια σειρά άλλα πρότυπα τα οποία χρησιμοποιούνται για την απόδοση τιμών σε στοιχεία ή γνωρίσματα του MODS, έχει αναπτυχθεί από το *Διεθνή Οργανισμό Προτυποποίησης* (International Organization for Standardization)⁴.
- Το γνώρισμα *xml:lang*. Στην XML το γνώρισμα αυτό προσδιορίζει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο συγκεκριμένων στοιχείων στα οποία επισυ-

³Το πρότυπο ISO 639-2 είναι το δεύτερο μέρος του προτύπου ISO 639 και παρέχει κωδικούς, καθένας από τους οποίους αποτελείται από τρεις χαρακτήρες, για την αναπαράσταση (φυσικών) γλωσσών. Για παράδειγμα οι τιμές *gre, fre, eng, jpn, ita* αναφέρονται στην (νεο-)Ελληνική, τη Γαλλική, την Αγγλική, την Ιαπωνική και την Ιταλική γλώσσα αντίστοιχα. Το γράμμα 'b' αναφέρεται στη "bibliographic" καθώς σε κάποιες από τις γλώσσες παρέχονται δύο κωδικοί ένας με τον χαρακτηρισμό "bibliographic" και ένας με τον χαρακτηρισμό "terminology". Για την πλήρη λίστα των κωδικών του ISO 639-2 ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στην διεύθυνση: http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/code_list.php.

⁴<http://www.iso.org/iso/home.html>

νάπτεται. Ο προσδιορισμός της γλώσσας γίνεται με βάση τις προδιαγραφές του RFC 3066⁵

- Το γνώρισμα *script*. Το γνώρισμα αυτό προσδιορίζει τη γραφή που χρησιμοποιείται στα πλαίσια του στοιχείου το οποίο συνοδεύει. Οι τιμές του γνωρίσματος είναι κωδικοί που αναπαριστούν ονόματα γραφών και υπακούουν στο πρότυπο ISO 15924⁶.
- Το γνώρισμα *transliteration*. Περιγράφει την τεχνική μεταγραφής που χρησιμοποιήθηκε στα πλαίσια του στοιχείου το οποίο συνοδεύει. Προς το παρόν δεν διατίθεται πρότυπη λίστα τιμών για το γνώρισμα αυτό.
- Το γνώρισμα *altRepGroup* χρησιμοποιείται για να συνδέσει εναλλακτικές αναπαραστάσεις του ίδιου περιεχόμενου στοιχείου (π.χ. διαφορετικές γραφές, μεταφράσεις ή μεταγραφές). Η συσχέτιση των στιγμιотύπων των στοιχείων (που αναφέρονται στις εναλλακτικές παραστάσεις του ίδιου περιεχομένου) γίνεται δίνοντας την ίδια τιμή στο γνώρισμα *altRepGroup* σε όλα τα σχετικά στοιχεία. Το γνώρισμα *altRepGroup* είναι δυνατό να συνοδεύει όλα τα στοιχεία υψηλού επιπέδου εκτός από το στοιχείο *relatedItem*.

Παράδειγμα 1.1.1. Στο παράδειγμα αυτό φαίνεται ο χρήση του γνωρίσματος *lang* στο στοιχείο *title* του MODS:

```
<mods>
...
<titleInfo>
  <title lang="eng">Database Management Systems</title>
</titleInfo>
<titleInfo>
  <title type="translated"
    lang="gre">Συστήματα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων</title>
</titleInfo>
</mods>
```

Γνωρίσματα που αναφέρονται σε ημερομηνίες και ώρες. Τα γνωρίσματα της κατηγορίας αυτής επισυνάπτονται σε στοιχεία που δέχονται ως τιμή ημερομηνίες ή/και ώρες. Δια μέσου των γνωρισμάτων αυτών προσδιορίζεται ο τρόπος κωδικοποίησης καθώς και άλλα χαρακτηριστικά της ημερομηνίας/ώρας. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ακόλουθα γνωρίσματα:

⁵Το RFC 3066 ("Request for Comments"), το οποίο περιγράφει τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται στο διαδίκτυο, χρησιμοποιεί τους κωδικούς δύο χαρακτήρων του ISO 639-1. Για τις γλώσσες για τις οποίες δεν προβλέπεται κωδικός στο ISO 639-1 χρησιμοποιούνται οι κωδικοί τριών χαρακτήρων από το πρότυπο ISO 639-2. Περισσότερες πληροφορίες στην διεύθυνση: <http://www.ietf.org/rfc/rfc3066.txt>

⁶Το πρότυπο ISO 15924 παρέχει κωδικούς που αναπαριστούν ονόματα γραφών. Περισσότερες πληροφορίες για το πρότυπο αυτό παρέχονται στον ιστότοπο <http://www.unicode.org/iso15924/>

- Το γνώρισμα *encoding*. Το γνώρισμα αυτό χρησιμοποιείται για να δηλώσει τους κανόνες ή το πρότυπο που ακολουθούνται για την κωδικοποίηση της ημερομηνίας που περιλαμβάνει το στοιχείο. Το γνώρισμα *encoding* μπορεί να πάρει μια από τις ακόλουθες τιμές:
 - *w3cdf*: Υποδηλώνει την χρήση του "extended format" του προτύπου ISO 8601⁷. Στην περίπτωση αυτή οι ημερομηνίες έχουν τη μορφή YYYY-MM-DD. Για παράδειγμα η ημερομηνία 2012-09-06 αναπαριστά την 6η Σεπτεμβρίου του 2012.
 - *iso8601*: Υποδηλώνει την χρήση του "basic format" του προτύπου ISO 8601. Στην περίπτωση αυτή οι ημερομηνίες έχουν τη μορφή: YYYYMMDD. Επιπλέον, μπορούν να προστεθούν και ώρες, λεπτά, δευτερόλεπτα, αλλά και χρονικά διαστήματα ακολουθώντας τις προδιαγραφές του ISO 8601.
 - *marc*: υποδηλώνει ημερομηνίες κωδικοποιημένες με βάση το MARC 21 όπως καταχωρούνται στο πεδίο 008/07-14 που αφορά ημερομηνίες δημοσίευσης ή κυκλοφορίας. Εφαρμόζεται μόνο για γνώρισμα του στοιχείου *dateIssued*.
 - *edtf*: Η τιμή αυτή χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει ημερομηνίες κωδικοποιημένες με βάση το *Extended Date/Time Format*⁸. Αποτελεί επέκταση του ISO 8601 κατάλληλη για να εκφράσει ειδικές μορφές ημερομηνίας που δεν καλύπτονται από τα πρότυπα που προαναφέρθηκαν (ανοικτές χρονικές περιόδους κ.λ.π.).
 - *temper*: υποδηλώνει κωδικοποίηση ημερομηνιών με βάση το *Temporal Enumerated Ranges*⁹ το οποίο παρέχει έναν τρόπο για την αναπαράσταση χρονικών σημείων, λιστών από χρονικά σημεία και διαστήματα.
- Το γνώρισμα *point*. Το γνώρισμα αυτό χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει ότι η ημερομηνία που καταγράφεται στο αντίστοιχο στοιχείο αποτελεί την ημερομηνία αρχής (εφόσον η τιμή του γνωρίσματος είναι *start*), ή την ημερομηνία τέλους (εφόσον η τιμή του γνωρίσματος είναι *end*) ενός χρονικού διαστήματος.
- Το γνώρισμα *keyDate*. Το γνώρισμα αυτό, κάθε φορά που εμφανίζεται, παίρνει την τιμή *yes* και χρησιμοποιείται για να ξεχωρίσει μια συγκεκριμένη ημερομηνία ανάμεσα από άλλες. Η ημερομηνία αυτή χρησιμοποιείται ως κλειδί σε περίπτωση ταξινόμησης των εγγραφών ως προς την ημερομηνία. Ως εκ τούτου, το γνώρισμα *keyDate* δεν μπορεί να εμφανίζεται σε περισσότερες από μια ημερομηνίες μιας εγγραφής.
- Το γνώρισμα *qualifier*. Χρησιμοποιείται για να προσδώσει ένα χαρακτηρισμό στην ημερομηνία που αναπαριστά το στοιχείο στο οποίο επισυνάπτεται. Μπορεί να πάρει μια από τις ακόλουθες τιμές:

⁷http://www.loc.gov/standards/mods/userguide/generalapp.html#top_level

⁸<http://www.loc.gov/standards/datetime/>

⁹<http://tools.ietf.org/id/draft-kunze-temper-01.txt>

- *approximate*: υποδηλώνει ότι η ημερομηνία ίσως δεν είναι ακριβής αλλά κατά προσέγγιση (π.χ. "ca. 1972"),
- *inferred*: υποδηλώνει ότι η ημερομηνία δεν εμφανίζεται στον πόρο αλλά εξάγεται ως συμπέρασμα (π.χ. "[not before 1852]"), και
- *questionable*: υποδηλώνει ότι η ημερομηνία επιδέχεται αμφισβήτηση (π.χ. "1972?").

Παράδειγμα 1.1.2. Στο παράδειγμα αυτό φαίνεται η χρήση των γνωρισμάτων που σχετίζονται ημερομηνίες σε διάφορα στοιχεία του MODS:

```
<mods>
...
<originInfo>
  <dateCreated encoding="w3cdtf" keyDate="yes">2010-01-01</dateCreated>
  <dateIssued qualifier="questionable" point="start">2011?</dateIssued>
  <dateValid encoding="iso8601" point="start">20100101</dateValid>
  <dateValid encoding="iso8601" point="end">20111231</dateValid>
</originInfo>
...
<subject>
  <temporal encoding="w3cdtf">2010-01-01</temporal>
</subject>
...
</mods>
```

Γνωρίσματα σύνδεσης. Τα γνωρίσματα αυτά χρησιμοποιούνται για να συνδέσουν μεταξύ τους είτε τμήματα της ίδιας εγγραφής είτε μια εγγραφή με μια άλλη εγγραφή ή έναν εξωτερικό πόρο. Τα γνωρίσματα σύνδεσης είναι:

- Το γνώρισμα *ID* το οποίο χρησιμοποιείται για να συνδέσει εσωτερικά κάποια στοιχεία. Η σύνδεση γίνεται με βάση την αναφορά στη τιμή του γνωρίσματος *ID* το οποίο παίζει το ρόλο ταυτότητας για τα στοιχεία στα οποία επισυνάπτεται.
- Το γνώρισμα *xlink* ακολουθεί τις προδιαγραφές του προτύπου XLink¹⁰ και χρησιμοποιείται για εξωτερικές συνδέσεις.

Παράδειγμα 1.1.3. Στο παράδειγμα αυτό φαίνεται η χρήση του γνωρίσματος σύνδεσης *xlink* στο στοιχείο *abstract* του MODS:

¹⁰Το πρότυπο XLink (XML Linking Language) υποστηρίζεται από τον οργανισμό W3C και παρέχει ένα μηχανισμό σύνδεσης XML κειμένων. Για περισσότερες πληροφορίες για το XLink ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στον ιστότοπο <http://www.w3.org/TR/xlink/>

```

<mods>
...
<abstract xlink:href="http://www.ionio.gr/~manolis/abstracts/paper1.htm"/>
...
</mods>

```

Άλλα γνωρίσματα γενικής χρήσης.

- Το γνώρισμα *displayLabel* παρέχει επιπλέον κείμενο που αφορά το στοιχείο. Η χρήση του κειμένου αυτού σχετίζεται με την εμφάνιση της πληροφορίας.

1.2 Πληροφορίες τίτλου

Για την περιγραφή πληροφοριών τίτλου (τίτλος, υπότιτλος, αριθμός μέρους, ονομασία μέρους κ.λ.π.) χρησιμοποιείται το στοιχείο *titleInfo*. Σύμφωνα με τις προδιαγραφές του προτύπου το στοιχείο *titleInfo* περιλαμβάνει [?] "λέξη, φράση, χαρακτήρα ή ομάδα χαρακτήρων που εμφανίζεται συνήθως στον πόρο και προσδίδει ονομασία στο περιεχόμενό του". Το στοιχείο *titleInfo* είναι στοιχείο-περιτύλιγμα και περιλαμβάνει τα υποστοιχεία που σχετίζονται με την πληροφορία τίτλου και περιέχουν τα πραγματικά (μετα-)δεδομένα. Η δομή του στοιχείου *titleInfo* φαίνεται στον Πίνακα 1.2. Συντοπτικά, η σημασία των υποστοιχείων του *titleInfo* είναι η ακόλουθη:

Στοιχείο: *titleInfo*

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, displayLabel, ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, supplied, usage, altRepGroup, nameTitleGroup*

Υποστοιχεία:

title
subTitle
partNumber
partName
nonSort

Γνωρίσματα (για όλα τα υποστοιχεία): *lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.2: Η δομή του στοιχείου *titleInfo*.

- *title*: περιλαμβάνει τον κύριο τίτλο του πόρου.
- *subTitle*: περιλαμβάνει τον υπότιτλο του πόρου.
- *partNumber*: περιλαμβάνει αριθμό που σχετίζεται με τον τίτλο μέρους ή κεφαλαίου.

- *partName*: περιλαμβάνει τον τίτλο μέρους ή κεφαλαίου.
- *nonSort*: περιλαμβάνει το αρχικό κομμάτι του τίτλου το οποίο επιθυμούμε να αγνοείται κατά την ταξινόμηση του τίτλου (για παράδειγμα όταν θέλουμε να τυπώσουμε έντυπους καταλόγους).

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.2, το στοιχείο *titleInfo* καθώς και τα υποστοιχεία του διαθέτουν μια σειρά από γνωρίσματα (*ID*, *xlink*, *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *altRepGroup*, *displayLabel*) τα οποία έχουν γενική χρήση στο MODS και έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 1.1. Εκτός από τα γνωρίσματα αυτά το στοιχείο *titleInfo* διαθέτει επίσης τα γνωρίσματα:

- *type*: Το γνώρισμα αυτό προσδιορίζει το είδος του του τίτλου (εφόσον αυτός δεν είναι ο κύριος τίτλος) ο οποίος περιγράφεται στα πλαίσια του στοιχείου *titleInfo*. Το γνώρισμα *type* παίρνει μια από τις τιμές *abbreviated*, *translated*, *alternative* και *uniform*.
- *authority*: Αναφέρεται στην ελεγχόμενη λίστα τιμών από την οποία προέρχεται η τιμή του στοιχείου *titleInfo* (συγκεκριμένα οι τιμές των υποστοιχείων του).¹¹
- *authorityURI*: Ένα URI που προσδιορίζει μοναδικά το λεξιλόγιο από το οποίο προέρχεται η τιμή του στοιχείου.
- *valueURI*: Ένα URI που προσδιορίζει μοναδικά τον όρο ή την ελεγχόμενη τιμή η οποία προέρχεται από ένα λεξιλόγιο.
- *usage*: Αναφέρεται στην χρήση του συγκεκριμένου τίτλου στον υπό περιγραφή πόρο. Χρησιμοποιείται, παίρνοντας την τιμή *primary*, σε περιπτώσεις που καταχωρούνται στην MODS εγγραφή πολλοί τίτλοι για έναν πόρο, ένας από τους οποίους χρησιμοποιείται για να αναφερόμαστε στον πόρο.
- *supplied*: Το γνώρισμα αυτό χρησιμοποιείται έχοντας ως τιμή το *yes* για να υποδηλώσει ότι ο τίτλος προέρχεται από μια εξωτερική πηγή και όχι από τον ίδιο τον πόρο.
- *nameTitleGroup*: Χρησιμοποιείται για να συνδέσει ένα όνομα (τιμή του στοιχείου *name* με ένα τίτλο (τιμή του στοιχείου *titleInfo*). Για να γίνει αυτό θα πρέπει το γνώρισμα *nameTitleGroup* να επισυναφθεί και στα δύο στοιχεία με την ίδια ακριβώς τιμή.

Παράδειγμα 1.2.1. Στο παράδειγμα που ακολουθεί περιγράφεται ο τίτλος του Α' τόμου ενός πολύτομου έργου που έχει για αντικείμενο τη Φυσική. Ο τίτλος του έργου είναι "Γενική Φυσική" ενώ ο τίτλος του Α' μέρους (τόμου) είναι "Μηχανική-Ακουστική".

¹¹Η βιβλιοθήκη του Κογκρέσου διατηρεί ελεγχόμενη λίστα τιμών για τίτλους. Περισσότερες πληροφορίες στον ιστότοπο: <http://www.loc.gov/standards/sourceList/name-title.html>

```

<mods>
  ...
  <titleInfo>
    <title>Γενική Φυσική</title>
    <partNumber>Τόμος Α</partNumber>
    <partName>Μηχανική-Ακουστική</partName>
  </titleInfo>
  ...
</mods>

```

1.3 Ονόματα σχετιζόμενα με τον πόρο

Το MODS παρέλαμβάνει το στοιχείο *name* "για την περιγραφή του ονόματος του φυσικού προσώπου, του οργανισμού ή του γεγονότος (π.χ. συνεδρίου, συνάντησης κ.λ.π.) που συνδέεται με τον πόρο" [?]. Το στοιχείο *name* επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειάζεται για να περιγραφούν όλοι οι συντελεστές της δημιουργίας του περιεχομένου του πόρου (π.χ. όσοι και οι συγγραφείς ενός βιβλίου ή ενός άρθρου). Το στοιχείο αυτό είναι στοιχείο-περιτύλιγμα και περιλαμβάνει υποστοιχεία που περιέχουν τα πραγματικά (μέτα-)δεδομένα. Η δομή του στοιχείου *name* φαίνεται στον Πίνακα 1.3. Το στοιχείο *name* διαθέτει αρκετά γνωρίσματα μεταξύ των οποίων τα

Στοιχείο: *name*

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, displayLabel, ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, usage, altRepGroup, nameTitleGroup*

Υποστοιχεία:

namePart

Γνωρίσματα: *type, lang, xml:lang, script, transliteration*

displayForm

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration*

affiliation

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration*

role

Υποστοιχεία: *roleTerm*

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

description

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.3: Η δομή του στοιχείου *name*.

ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, altRepGroup, και *displayLabel* τα οποία έχουν καθολική χρήση για όλο το σχήμα, με την ίδια πάντα σημασία. Τα γνωρίσματα αυτά και η σημασία τους έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 1.1. Το στοιχείο

name διαθέτει επίσης το γνώρισμα *type* με πιθανές τιμές *personal*, *corporate*, *conference* και *family* για να υποδηλώσει ότι το στοιχείο περιγράφει φυσικό πρόσωπο, οργανισμό, συνέδριο ή οικογένεια αντίστοιχα. Επιπλέον, το στοιχείο *name* διαθέτει τα γνωρίσματα *authority*, *authorityURI*, *valueURI* και *nameTitleGroup* τα οποία χρησιμοποιούνται κατά τον ίδιο τρόπο που χρησιμοποιούνται και στην περίπτωση του στοιχείου *titleInfo* (δες Ενότητα 1.2). Τέλος, το στοιχείο διαθέτει το γνώρισμα *usage* δια μέσου του οποίου καταγράφεται τη χρήση του ονόματος στην περιγραφή του πόρου. Έτσι, το γνώρισμα αυτό παίρνει την τιμή *primary* όταν στην εγγραφή καταγράφονται διάφορα ονόματα αλλά επιλέγεται το συγκεκριμένο όνομα για να χρησιμοποιείται για αναφορά στον πόρο.

Συντοπτικά, η σημασία των υποστοιχείων του στοιχείου *name* είναι η ακόλουθη:

- *namePart*: Στο στοιχείο αυτό αποτυπώνεται στην πραγματικότητα το όνομα είτε ολόκληρο (σε ένα μόνο στοιχείο *namePart*) είτε τμηματικά σε επαναλαμβανόμενα στοιχεία *namePart* καθένα από τα οποία περιλαμβάνει ένα διακριτό τμήμα του ονόματος. Το στοιχείο *namePart* διαθέτει το γνώρισμα *type* με πιθανές τιμές τις *date*, *family*, *given* και *termsOfAddress*. Όταν το όνομα χωρίζεται σε διακριτά τμήματα τότε η παρουσία του γνωρίσματος *type* είναι υποχρεωτική προκειμένου να διαχωρίσουμε, με τη βοήθεια των τιμών του γνωρίσματος αυτού, σε πιο διακριτό τμήμα του ονόματος αναφερόμαστε κάθε φορά.
- *displayForm*: χρησιμοποιείται για να περιγραφεί η μορφή με την οποία επιθυμούμε να εμφανίζεται το όνομα.
- *affiliation*: αναφέρεται στο όνομα του οργανισμού, ινστιτούτου κ.λ.π. που συνδέεται κατά το χρόνο δημιουργίας του πόρου το φυσικό πρόσωπο, ο οργανισμός ή το γεγονός που καταγράφεται στο παρόν στοιχείο *name*. Στην τιμή του στοιχείου αυτού ενδέχεται να περιλαμβάνονται και στοιχεία όπως η ταχυδρομική διεύθυνση, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο τίτλος εργασίας κ.α.
- *role*: περιγράφει, δια μέσου των τιμών του υποστοιχείου *roleTerm*, το ρόλο που διαδραμάτισε το συγκεκριμένο όνομα σε σχέση με τον πόρο. Το στοιχείο *roleTerm* παίρνει τιμές είτε σε κωδικοποιημένη μορφή (αυτό δηλώνεται δίνοντας την τιμή *code* στο γνώρισμα *type* του στοιχείου) είτε σε μορφή ελεύθερου κειμένου (αυτό δηλώνεται δίνοντας την τιμή *text* στο γνώρισμα *type*). Επιπλέον, το στοιχείο *roleTerm* διαθέτει το γνώρισμα *authority* στο οποίο καταχωρείται το όνομα της λίστας καθιερωμένων όρων ή του ελεγχόμενου λεξιλογίου από την οποία ελήφθη η τιμή του στοιχείου *roleTerm*. Επιπροσθέτως, διαθέτει τα γνωρίσματα *authorityURI* και *valueURI* τα οποία χρησιμοποιούνται όπως και στην περίπτωση του στοιχείου *titleInfo*.
- *description*: δίνει περιγραφή του ονόματος σε μορφή κειμένου όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Παράδειγμα 1.3.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται ο τίτλος και οι συγγραφείς ενός επιστημονικού άρθρου.

```

<mods>
...
<titleInfo>
  <title>The Branching-Time Transformation Technique
    for Chain Datalog Programs</title>
</titleInfo>
<name>
  <namePart type="given">Panos</namePart>
  <namePart type="family">Rondogiannis</namePart>
  <affiliation>Dept. of Informatics and Telecommunications,
    University of Athens, Greece</affiliation>
  <role>
    <roleTerm type="text" authority="marcrelator">creator</roleTerm>
    <roleTerm type="code" authority="marcrelator">cre</roleTerm>
  </role>
  <role>
    <roleTerm type="text" authority="marcrelator">author</roleTerm>
    <roleTerm type="code" authority="marcrelator">aut</roleTerm>
  </role>
</name>
<name>
  <namePart type="given">Manolis</namePart>
  <namePart type="family">Gergatsoulis</namePart>
  <affiliation>Inst. of Informatics and Telecommunications,
    NCSR "Demokritos", Athens Greece</affiliation>
  <role>
    <roleTerm type="text" authority="marcrelator">creator</roleTerm>
    <roleTerm type="code" authority="marcrelator">cre</roleTerm>
  </role>
  <role>
    <roleTerm type="text" authority="marcrelator">author</roleTerm>
    <roleTerm type="code" authority="marcrelator">aut</roleTerm>
  </role>
</name>
...
</mods>

```

Παρατηρήστε στο παραπάνω απόσπασμα την MODS εγγραφής ότι το άρθρο έχει δύο συγγραφείς καθένας από τους οποίους περιγράφεται σε ξεχωριστό στοιχείο *name*. Παρατηρήστε επίσης ότι ο ρόλος κάθε ενός από τους συγγραφείς δίνεται με δύο τρόπους τόσο με χρήση κωδικού όσο και σε μορφή κειμένου. Οι δύο αυτοί τρόποι αναπαράστασης ξεχωρίζουν μεταξύ τους από την τιμή του γνωρίσματος *type*. Τέλος, είναι σκόπιμο να επισημάνουμε ότι στο στοιχείο *affiliation* καταγράφεται το όνομα του οργανισμού στον οποίο εργάζεται ο κάθε ένας από τους συγγραφείς του άρθρου κατά τον χρόνο δημιουργίας (συγγραφής) του άρθρου και όχι ο οργανισμός που εργάζονται οι συγγραφείς κατά το χρόνο δημιουργίας της MODS εγγραφής (ο οποίος

για την περίπτωση του δεύτερου συγγραφέα θα ήταν το Ιόνιο Πανεπιστήμιο).

1.4 Τύπος και κατηγορία του πόρου

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται δύο στοιχεία του MODS δια μέσου των οποίων αναφερόμαστε στον τύπο του περιγραφόμενου πόρου. Τα στοιχεία αυτά είναι το *typeOfResource* και το *genre*. Το στοιχείο *typeOfResource* χρησιμοποιείται για την περιγραφή των χαρακτηριστικών και του γενικού τύπου του περιεχομένου του πόρου. Το στοιχείο αυτό κατηγοριοποιεί το υλικό αποδίδοντάς του έναν υψηλού επιπέδου τύπο. Η δομή του στοιχείου *typeOfResource* φαίνεται στον Πίνακα 1.4. Το στοιχείο

Στοιχείο: *typeOfResource*

Γνωρίσματα: *collection, manuscript, displayLabel, usage, altRepGroup*

Πίνακας 1.4: Η δομή του στοιχείου *typeOfResource*.

typeOfResource δεν διαθέτει υποστοιχεία, ενώ οι πιθανές τιμές που μπορεί να λάβει το στοιχείο αυτό είναι οι *text, cartographic, notated music, sound recording-musical, sound recording-nonmusical, sound recording, still image, moving image, three dimensional object, software, multimedia, mixed material*.

Σχετικά με τα γνωρίσματα του στοιχείου, τα δύο από αυτά και συγκεκριμένα τα *displayLabel* και *altRepGroup* είναι γνωρίσματα που έχουν καθολική χρήση σε όλο το MODS και έχουν παρουσιαστεί στην Ενότητα 1.1. Η σημασία των υπολοίπων γνωρισμάτων του στοιχείου *typeOfResource* είναι η ακόλουθη:

- *collection*: όταν εμφανίζεται το γνώρισμα αυτό παίρνει την τιμή *yes* και υποδηλώνει ότι ο πόρος είναι συλλογή (ομάδα επί μέρους τμημάτων που δεν δημοσιεύτηκαν μαζί).
- *manuscript*: όταν εμφανίζεται το γνώρισμα αυτό παίρνει την τιμή *yes* και υποδηλώνει ότι ο πόρος είναι χειρόγραφο ή δακτυλογραφημένο κείμενο.
- *usage*: χρησιμοποιείται με την τιμή *primary* για να υποδηλώσει ότι το στοιχείο αναφέρεται στην κύρια μορφή του πόρου.

Πιο εξειδικευμένη απόδοση τύπου από αυτήν που παρέχει το στοιχείο *typeOfResource* γίνεται δια μέσου του στοιχείου *genre*. Η δομή του στοιχείου αυτού φαίνεται στον Πίνακα 1.5. Η τιμή του στοιχείου υποδηλώνει μια κατηγορία που χαρακτη-

Στοιχείο: *genre*

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, usage, displayLabel, altRepGroup, lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.5: Η δομή του στοιχείου *genre*.

ρίζει ένα συγκεκριμένο στυλ, μορφή ή περιεχόμενο, για παράδειγμα καλλιτεχνικό,

μουσικό, όπως καλλιτεχνική δημιουργία, μουσική σύνθεση, λογοτεχνική δημιουργία, κ.λ.π. Περιλαμβάνει πιο εξειδικευμένους όρους από τους γενικούς που χρησιμοποιούνται στο στοιχείο *typeOfResource*. Οι όροι αυτοί είναι δυνατόν να προέρχονται από ένα ελεγχόμενο λεξιλόγιο όρων (το οποίο προσδιορίζεται δια μέσου του γνωρίσματος *authority*), μπορεί όμως να μη προέρχεται από ελεγχόμενη λίστα τιμών. Η απουσία του γνωρίσματος *authority* υποδηλώνει ότι δεν χρησιμοποιείται ελεγχόμενη λίστα τιμών.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.5 το στοιχείο *genre* δεν διαθέτει υποστοιχεία. Διαθέτει όμως αρκετά γνωρίσματα μεταξύ των οποίων τα καθολικής χρήσης γνωρίσματα *displayLabel*, *altRepGroup*, *lang*, *xml:lang*, *script* και *transliteration* τα οποία έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 1.1. Όσον αφορά τα γνωρίσματα *authority*, *authorityURI* και *valueURI* αυτά χρησιμοποιούνται όπως και στην περίπτωση του στοιχείου *titleInfo*. Εκτός από τα παραπάνω γνωρίσματα, το στοιχείο *genre* διαθέτει επίσης το γνώρισμα *type* το οποίο χρησιμοποιείται για να ξεχωρίσει διαφορετικές πλευρές του *genre* παίρνοντας τιμές όπως *class*, *work type* ή *style*. Τέλος, το γνώρισμα *usage* χρησιμοποιείται με την τιμή *primary* για να υποδηλώσει ότι το στοιχείο αναφέρεται στην κύρια μορφή του πόρου.

Παράδειγμα 1.4.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση των στοιχείων *typeOfResource* και *genre*:

```
<mods>
...
<titleInfo>
  <title lang="gre">Εορτασμός 28ης Οκτωβρίου</title>
  <subTitle lang="gre">Ομιλία Κάρλου Παπούλια</subTitle>
</titleInfo>
<typeOfResource>sound recording-nonmusical</typeOfResource>
<genre authority="marcgt">speech</genre>
...
</mods>
```

1.5 Η προέλευση του πόρου

Για την καταγραφή πληροφοριών που αφορούν την προέλευση του πόρου (τόπος προέλευσης ή δημοσίευσης, εκδότης, σχετικές ημερομηνίες κ.λ.π.) το MODS διαθέτει το στοιχείο *originInfo*. Πρόκειται για στοιχείο-περιτύλιγμα που περιλαμβάνει υποστοιχεία και γνωρίσματα στα οποία καταχωρούνται πληροφορίες που σχετίζονται με τη δημοσίευση ή την προέλευση του πόρου. Το στοιχείο *originInfo* περιλαμβάνει επίσης όλες τις ημερομηνίες που συνδέονται με τον πόρο εκτός της χρονικής κάλυψης που καταχωρείται κάτω από το στοιχείο *subject* και τις ημερομηνίες που αφορούν την ίδια τη MODS εγγραφή που καταχωρούνται στο στοιχείο *recordInfo*. Η δομή του στοιχείου *originInfo* φαίνεται στον Πίνακα 1.6. Η σημασία των γνωρισμάτων του στοιχείου *originInfo* καθώς και αρκετών από τα γνωρίσματα των υποστοιχείων

Στοιχείο: *originInfo***Γνωρίσματα:** *lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, altRepGroup***Υποστοιχεία:***place***Γνωρίσματα:** *supplied***Υποστοιχεία:** *placeTerm***Γνωρίσματα:** *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration**publisher***Γνωρίσματα:** *supplied, lang, xml:lang, script, transliteration**dateIssued***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**dateCreated***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**dateCaptured***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**dateValid***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**dateModified***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**copyrightDate***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**dateOther***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**edition***Γνωρίσματα:** *supplied, lang, xml:lang, script, transliteration**issuance**frequency***Γνωρίσματα:** *authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.6: Η δομή του στοιχείου *originInfo*.

του έχει συζητηθεί εκτενώς στην Ενότητα 1.1. Η σημασία των υποστοιχείων του (και των υπολοίπων γνωρισμάτων τους) είναι η ακόλουθη:

- *place*: το στοιχείο αυτό αναφέρεται σε όνομα τοποθεσίας που συνδέεται με την κατασκευή, προέλευση, δημοσίευση, έκδοση, παραγωγή, διανομή κ.λ.π.

του πόρου. Το στοιχείο *place* διαθέτει το γνώρισμα *supplied* το οποίο όταν χρησιμοποιείται παίρνει την τιμή *yes* και υποδηλώνει ότι η πληροφορία που καταγράφεται στο στοιχείο δεν προέρχεται από τον ίδιο τον πόρο αλλά από κάποια εξωτερική πηγή. Η πληροφορία για τον τόπο καταγράφεται δια μέσου του υποστοιχείου *placeTerm* σε μορφή κειμένου ή σε κωδικοποιημένη μορφή. Το στοιχείο *placeTerm* διαθέτει τα γνώρισμα *type* με πιθανές τιμές τις *text* και *code*, καθώς και το γνώρισμα *authority* με πιθανές τιμές τις *marcscac*, *marccountry* και *iso3166*.

- *publisher*: το όνομα της οντότητας που δημοσίευσε, εκτύπωσε, διένειμε, έθεσε σε κυκλοφορία, ή παρήγαγε τον πόρο.
- *dateIssued*: αναφέρεται στην ημερομηνία που δημοσιεύθηκε ή τέθηκε σε κυκλοφορία ο πόρος.
- *dateCreated*: αναφέρεται στην ημερομηνία δημιουργίας του πόρου.
- *dateCaptured*: αναφέρεται στην ημερομηνία ψηφιοποίησης του πόρου ή ημερομηνία παραγωγής ενός στιγμιότυπου του.
- *dateValid*: αναφέρεται στην ημερομηνία κατά την οποία το περιεχόμενο του πόρου είναι έγκυρο.
- *dateModified*: αναφέρεται στην ημερομηνία τροποποίησης του πόρου.
- *copyrightDate*: αναφέρεται στην ημερομηνία που ο πόρος καλύφθηκε με πνευματικά δικαιώματα.
- *dateOther*: ημερομηνία που δεν εμπίπτει σε καμιά από τις προηγούμενες κατηγορίες. Επισημαίνεται ότι το στοιχείο *dateOther* διαθέτει (πέραν των άλλων) και το γνώρισμα *type* δια μέσου του οποίου παρέχεται η δυνατότητα επέκτασης της λίστας των τύπων ημερομηνίας του MODS.
- *edition*: στο στοιχείο αυτό καταχωρίζεται πληροφορία που αφορά την έκδοση (*edition*) ή την εκδοχή (*version*) στην οποία ανήκει ο πόρος.
- *issuance*: ένας όρος που περιγράφει τον τρόπο κυκλοφορίας του πόρου. Οι τιμές που μπορεί να πάρει το στοιχείο αυτό είναι:
 - *continuing*: υποδηλώνει ότι ο πόρος θα κυκλοφορεί στο χρόνο χωρίς προκαθορισμένο τέλος (π.χ. σειρές, πόροι που ενημερώνονται συνεχώς κ.λ.π.). Εναλλακτικά, για τις σειρές και τους πόρους που ενημερώνονται συνεχώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι πιο ειδικές τιμές *serial* και *integrating resource* αντίστοιχα.
 - *monographic*: υποδηλώνει ότι ο πόρος είτε αποτελείται από ένα μέρος είτε πρόκειται να ολοκληρωθεί σε συγκεκριμένο αριθμό μερών. Εναλλακτικά, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις πιο ειδικές τιμές *single unit* και *multipart monograph* για να διαχωρήσουμε ανάμεσα στις δύο περιπτώσεις.

- *single unit*: είδος μονογραφίας που εκδίδεται είτε για μια φυσική μονάδα (π.χ. ένας τόμος) είτε ως μια λογική μονάδα π.χ. ως ένα PDF αρχείο που δημοσιεύεται στον παγκόσμιο ιστό.
 - *multipart monograph*: είδος μονογραφίας που ολοκληρώνεται σε δύο ή περισσότερα μέρη που κυκλοφορούν ταυτόχρονα ή διαδοχικά (π.χ. ένα δίτομο λεξικό ή ένα μουσικό άλμπουμ αποτελούμενο από τρεις δίσκους).
 - *serial*: τύπος πόρου ο οποίος κυκλοφορεί σε διαδοχικά τμήματα, τα οποία συνήθως φέρουν αρίθμηση και ο οποίος δεν έχει προκαθορισμένο τέλος (π.χ. περιοδικό, εφημερίδα κ.λ.π.).
 - *integrating resource*: πόρος ο οποίος υφίσταται συνεχείς ενημερώσεις οι οποίες ενσωματώνονται στον πόρο (π.χ. μια ιστοσελίδα που ενημερώνεται συνεχώς ή σε τακτά διαστήματα).
- *frequency*: αναφορά σχετικά με την περιοδικότητα της δημοσίευσης σε μορφή κειμένου.

Παράδειγμα 1.5.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση του στοιχείου *originInfo* και υποστοιχείων του:

```
<mods>
...
<originInfo>
  <place>
    <placeTerm type="text">Αθήνα</placeTerm>
  </place>
  <publisher>Εκδόσεις Παπασωτηρίου</publisher>
  <dateIssued>2011</dateIssued>
  <issuance>monographic</issuance>
</originInfo>
...
</mods>
```

1.6 Η γλώσσα του περιεχομένου του πόρου

Το MODS παρέχει τη δυνατότητα να περιγράψουμε τη γλώσσα του περιεχομένου του πόρου ή τμημάτων του πόρου με τη βοήθεια του στοιχείου *language*. Πληροφορίες για τη γλώσσα μπορούν επίσης να καταχωρηθούν σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία του MODS δια μέσου των γνωρισμάτων *lang* και *xml:lang* τα οποία αναφέρονται στη γλώσσα της τιμής του στοιχείου στο οποίο επισυνάπτονται. Σημειώνεται ότι το στοιχείο *languageOfCataloging*, υποστοιχείο του *recordInfo*, το οποίο θα μελετηθεί σε επόμενη ενότητα, δηλώνει τη γλώσσα της καταλογογράφησης (δηλαδή τη γλώσσα της MODS εγγραφής συνολικά) και όχι τη γλώσσα του περιγραφόμενου πόρου. Η δομή του στοιχείου *language* φαίνεται στον Πίνακα 1.7. Καθώς το στοιχείο *language*

Στοιχείο: *language*

Γνωρίσματα: *objectPart, lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, altRepGroup*

Υποστοιχεία:

languageTerm

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

scriptTerm

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.7: Η δομή του στοιχείου *language*.

είναι στοιχείο περιτύλιγμα η πραγματική πληροφορία αναφορικά με τη γλώσσα ή τις γλώσσες του περιεχομένου του πόρου καταγράφεται στα υποστοιχεία (και τα γνωρίσματά) του:

- *languageTerm*: στο υποστοιχείο αυτό καταγράφεται η γλώσσα στην οποία είναι διατυπωμένο το περιεχόμενο του πόρου είτε δίνοντας τον κωδικό της γλώσσας είτε την ονομασία της. Όπως και σε άλλα στοιχεία του MODS, δια μέσου του γνωρίσματος *type* δηλώνεται αν το περιεχόμενο του στοιχείου *languageTerm* είναι σε κωδικοποιημένη μορφή ή σε μορφή κειμένου (δίνοντας την τιμή *code* ή την τιμή *text* αντίστοιχα στο γνώρισμα *type*). Για την περίπτωση που έχουμε καταχωρήσει τον κωδικό της γλώσσας, το γνώρισμα *authority* με πιθανές τιμές *iso639-2b*¹², *rfc3066*¹³, *iso639-3*¹⁴ ή *rfc4646*¹⁵ χρησιμοποιείται για να δηλώσει την προέλευση του αυτού του κωδικού.
- *scriptTerm*: περιλαμβάνει πληροφορίες για τη γραφή (γραφές) που χρησιμοποιούνται στον πόρο είτε δίνοντας τον κωδικό της γραφής είτε την ονομασία της. Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα αναφέρθηκαν και για την περίπτωση του υποστοιχείου *languageTerm*¹⁶.

Τέλος, το στοιχείο *language* διαθέτει το γνώρισμα *objectPart* δια μέσου του οποίου καθορίζεται ποιο τμήμα του πόρου είναι γραμμένο στη γλώσσα στην οποία αναφέρεται το στοιχείο. Οι τιμές του γνωρίσματος αυτού δεν προέρχονται από ελεγχόμενο λεξιλόγιο. Τα υπόλοιπα γνωρίσματα του στοιχείου *language* και των υποστοιχείων του έχουν περιγραφεί σε προηγούμενες ενότητες.

Παράδειγμα 1.6.1. Στο παρακάτω απόσπασμα MODS εγγραφής δηλώνεται ότι η περίληψη είναι γραμμένη στην Ισπανική γλώσσα.

¹² Πληροφορίες στη διεύθυνση <http://www.loc.gov/standards/iso639-2/>

¹³ Πληροφορίες στη διεύθυνση <http://www.ietf.org/rfc/rfc3066.txt>

¹⁴ Πληροφορίες στη διεύθυνση <http://www.sil.org/iso639-3/>

¹⁵ Πληροφορίες στη διεύθυνση <http://www.ietf.org/rfc/rfc4646.txt>

¹⁶ Για την περίπτωση που η τιμή του στοιχείου *scriptTerm* είναι κωδικός, το γνώρισμα *authority* χρησιμοποιείται για να δηλώσει την προέλευση του κωδικού. Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου διατηρεί μια online λίστα με κωδικούς γραφών στη διεύθυνση <http://www.loc.gov/standards/sourceList/script.html>


```

<mods>
...
<language objectPart="summary">
  <languageTerm authority="iso639-2b">spa</languageTerm>
</language>
...
</mods>

```

1.7 Η φυσική περιγραφή του πόρου

Για τις ανάγκες της φυσικής περιγραφής του πόρου το MODS παρέχει το στοιχείο *physicalDescription*. Το στοιχείο αυτό είναι στοιχείο-περιτύλιγμα και η δομή του οποίου φαίνεται στον Πίνακα 1.8. Η σημασία των υποστοιχείων του *physicalDe-*

Στοιχείο: *physicalDescription*

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, altRepGroup*

Υποστοιχεία:

form

Γνωρίσματα: *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

reformattingQuality

internetMediaType

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration*

extent

Γνωρίσματα: *supplied, lang, xml:lang, script, transliteration*

digitalOrigin

note

Γνωρίσματα: *type, ID, displayLabel, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.8: Η δομή του στοιχείου *physicalDescription*.

script είναι η ακόλουθη:

- *form*: προσδιορίζει τη φυσική μορφή, το μέσο ή το υλικό του πόρου. Οι τιμές του στοιχείου αυτού είναι δυνατό να προέρχονται από ελεγχόμενο λεξιλόγιο μπορεί όμως να είναι και ελεύθερο κείμενο. Το γνώρισμα *type* του στοιχείου χρησιμοποιείται για να δηλώσει αν το στοιχείο αναφέρεται σε υλικό (τιμή *material*) ή σε τεχνική (τιμή *technique*). Σημειώνεται ότι το γνώρισμα αυτό δεν χρησιμοποιεί κάποιο ελεγχόμενο λεξιλόγιο. Για τα υπόλοιπα γνωρίσματα του στοιχείου *form* ισχύουν όσα έχουν συζητηθεί σε προηγούμενες ενότητες¹⁷.

¹⁷Ειδικότερα, για πιθανές τιμές του γνωρίσματος *authority* ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στον ιστότοπο <http://www.loc.gov/standards/sourcelist/genre-form.html>

- *reformattingQuality*: δείχνει τη συνολική αποτίμηση ποιότητας ενός ηλεκτρονικού πόρου σε σχέση με τη χρήση για την οποία προορίζεται. Πιθανές τιμές του στοιχείου είναι:
 - *access*: η τιμή αυτή υποδηλώνει ότι ο πόρος (που βρίσκεται σε ηλεκτρονική μορφή) στοχεύει να υποστηρίξει τις τρέχουσες ανάγκες προσπέλασης δεν είναι όμως κατάλληλος για μακρόχρονη διατήρηση.
 - *preservation*: υποδηλώνει ότι ο πόρος αυτός δημιουργήθηκε (με αλλαγή μορφής) με στόχο τη διατήρηση του αρχικού πόρου. Οι τεχνικές σύλληψης και αποθήκευσης εγγυώνται υψηλή ποιότητα κατάλληλη για μακροχρόνια διατήρηση.
 - *replacement*: υποδηλώνει ποιότητα ηλεκτρονικού πόρου κατάλληλη για να αντικαταστήσει το πρωτότυπο σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής.

Το στοιχείο *reformattingQuality* είναι δυνατό να επαναλαμβάνεται σε περίπτωση που ο πόρος εξυπηρετεί πολλαπλούς σκοπούς.

- *internetMediaType*: προσδιορισμός της ηλεκτρονικής μορφής (π.χ. ASCII, JPEG image, Postscript file, κ.λ.π.) του ψηφιακού πόρου. Γενικά, το στοιχείο αυτό παίρνει τιμές από ελεγχόμενη λίστα και ειδικότερα από το Internet Media types (MIME types)¹⁸.
- *extent*: αναφορά σε αριθμό και μονάδα μέτρησης που προσδιορίζει τη φυσική έκταση του πόρου. Χρησιμοποιείται και σε ηλεκτρονικούς πόρους (π.χ. συλλογή από slides για να προσδιορίσει το πλήθος των slides που αποτελούν τον πόρο). Το γνώρισμα *supplied* του στοιχείου αυτού (με τιμή *yes*) χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι η τιμή του στοιχείου δεν προέρχεται από τον πόρο αλλά από κάποια εξωτερική πηγή.
- *digitalOrigin*: αναφέρεται στη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε ώστε ο πόρος να λάβει ψηφιακή μορφή. Πιθανές τιμές του στοιχείου είναι οι *born digital*, *reformatted digital*, *digitized microfilm*, και *digitized other analog* και χρησιμοποιούνται για να υποδηλώσουν ένα πόρο που δημιουργήθηκε εξ αρχής σε ηλεκτρονική μορφή, ένα πόρο που δημιουργήθηκε με ψηφιοποίηση κάποιου μη ψηφιακού πόρου, ένα πόρο που δημιουργήθηκε με ψηφιοποίηση μικροφίλμ, ή ένα πόρο που δημιουργήθηκε με ψηφιοποίηση μιας ενδιάμεσης μορφής του αρχικού πόρου (π.χ. φωτογραφίας, φωτοτυπίας, διαφάνειας, κ.λ.π.), αντίστοιχα.
- *note*: περιλαμβάνει γενική πληροφορία σε μορφή κειμένου που αφορά την φυσική περιγραφή του πόρου για την περίπτωση που η πληροφορία αυτή δεν μπορεί να καταχωρηθεί σε κάποιο άλλο υποστοιχείο του στοιχείου *physicalDescription*. Το στοιχείο *note* διαθέτει το γνώρισμα *type* το οποίο εξειδικεύει

¹⁸www.iana.org/assignments/media-types/index.html

παραπέρα τον τύπο της πληροφορίας που περιλαμβάνεται στο στοιχείο αυτό. Δεν υπάρχει ελεγχόμενη λίστα τιμών για το γνώρισμα *type*¹⁹.

Για τα υπόλοιπα γνωρίσματα του στοιχείου *physicalDescription* και των υποστοιχείων του ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στην Ενότητα 1.1.

Παράδειγμα 1.7.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής²⁰ φαίνεται η χρήση του στοιχείου *physicalDescription* και υποστοιχείων του για την φυσική περιγραφή μιας ψηφιοποιημένης φωτογραφίας:

```
<mods>
...
<physicalDescription>
  <form authority="smd">photoprint</form>
  <form authority="marcform">electronic</form>
  <reformattingQuality>access</reformattingQuality>
  <internetMediaType>image/jpeg</internetMediaType>
  <extent>1 photograph</extent>
  <digitalOrigin>reformatted digital</digitalOrigin>
</physicalDescription>
...
</mods>
```

1.8 Περίληψη και πίνακας περιεχομένων του πόρου

Το MODS διαθέτει το στοιχείο *abstract* στο οποίο καταχωρείται περίληψη του περιεχομένου του πόρου. Το στοιχείο *abstract* δεν διαθέτει υποστοιχεία. Επίσης το MODS διαθέτει το στοιχείο *tableOfContents* δια μέσου του το οποίου καταχωρείται περιγραφή (πίνακας περιεχομένων) του περιεχομένου του πόρου.

Τα στοιχεία *abstract* και *tableOfContents* δεν διαθέτουν υποστοιχεία και τα δύο όμως διαθέτουν τα γενικής χρήσης γνωρίσματα *link*, *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *displayLabel* και *altRepGroup* τα οποία περιγράψαμε στην Ενότητα 1.1. Επιπλέον, και τα δύο στοιχεία διαθέτουν το γνώρισμα *shareable* με τιμή *no* για να υποδηλώσουν πληροφορίες που δεν διατίθενται εκτός του οργανισμού (π.χ. για λόγους πνευματικών δικαιωμάτων). Τέλος, και τα δύο στοιχεία διαθέτουν το γνώρισμα *type* το οποίο προσδιορίζει τον τύπο της περίληψης ή του πίνακα περιεχομένων.

Παράδειγμα 1.8.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση των στοιχείων *abstract* και *tableOfContents* για την περιγραφή της περίληψης και των περιεχομένων (ενότητες) ενός επιστημονικού άρθρου. Το στοιχείο *abstract* παραπέμπει επίσης, δια μέσου του γνωρίσματος *xlink*, σε ηλεκτρονική διεύθυνση δια μέσου της οποίας είναι προσβάσιμη η περίληψη του άρθρου.

¹⁹Στο www.loc.gov/standards/mods/mods-notes.html παρέχεται μια λίστα τιμών που έχουν χρησιμοποιηθεί από διάφορες υλοποιήσεις του MODS.

²⁰Το απόσπασμα αυτό προέρχεται από το <http://www.loc.gov/standards/mods/userguide/physicaldescription.html>

```

<mods>
...
<abstract lang="eng" type="summary"
  xlink:href="http://http://www.ionio.gr/~manolis/index-gr.html">The wide
  use of a number of cultural heritage metadata schemas imposes the
  development of new interoperability techniques that facilitate unified
  access to cultural resources. This paper focuses on the ontology based
  semantic integration by proposing an expressive mapping language for
  the specification of the mappings between the XML-based metadata
  schemas and the CIDOC CRM ontology. It also presents an algorithm for
  the transformation of XPath queries posed on XML-based metadata into
  equivalent queries on the CIDOC CRM ontology.</abstract>
...
<tableOfContents displayLabel="Sections included in article">Introduction --
  The Mapping Description Language (MDL) -- Mapping EAD to
  CIDOC CRM -- XPath to CIDOC CRM Query Transformation --
  Discussion</tableOfContents>
...
</mods>

```

1.9 Το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται ο πόρος

Για την περιγραφή του πνευματικού επιπέδου του ακροατηρίου στο οποίο απευθύνεται ο πόρος το MODS διαθέτει το στοιχείο *targetAudience*. Για περισσότερα του ενός ακροατήρια το στοιχείο επαναλαμβάνεται. Οι τιμές του στοιχείου μπορεί να προέρχονται από ελεγχόμενη λίστα τιμών μπορεί όμως και να είναι ελεύθερο κείμενο.

Το στοιχείο *targetAudience* δεν διαθέτει υποστοιχεία, διαθέτει όμως τα γνωρίσματα *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *altRepGroup*, και *displayLabel* η σημασία των οποίων έχει συζητηθεί στην Ενότητα 1.1. Ακόμη, το στοιχείο *targetAudience* διαθέτει και το γνώρισμα *authority* το οποίο προσδιορίζει την ονομασία του ελεγχόμενου λεξιλογίου από το οποίο αντλεί την τιμή του το στοιχείο²¹. Σχετικά γνωρίσματα με το γνώρισμα *authority* είναι και τα γνωρίσματα *authorityURI* και *valueURI*, η σημασία των οποίων έχει συζητηθεί στην Ενότητα 1.2.

Παράδειγμα 1.9.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται το στοιχείο *targetAudience* χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι ο πόρος απευθύνεται σε έφηβους και ενήλικες.

```

<mods>
...
<targetAudience authority="marctarget">adolescent</targetAudience>

```

²¹Στον ιστότοπο <http://www.loc.gov/standards/sourcelist/target-audience.html> παρουσιάζεται σχετική λίστα ελεγχόμενων λεξιλογίων.

```
<targetAudience authority="marctarget">adult</targetAudience>
...
</mods>
```

1.10 Σημειώσεις

Το MODS διαθέτει το στοιχείο *note* δια μέσου του οποίου εκφράζεται γενική πληροφορία σε μορφή κειμένου που σχετίζεται με τον πόρο. Το στοιχείο *note* είναι δυνατό να περιλαμβάνει και σύνδεσμο (με τη βοήθεια του γνωρίσματος *link*). Επισημαίνεται ότι οι σημειώσεις που σχετίζονται με τη φυσική περιγραφή του πόρου καταχωρούνται στο υποστοιχείο *note* του στοιχείου *physicalDescription*. Κάθε υποσημείωση πρέπει να εισάγεται σε ξεχωριστό στοιχείο *note*.

Το στοιχείο *note* δεν διαθέτει υποστοιχεία. Διαθέτει όμως τα γνωρίσματα *ID*, *link lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *altRepGroup*, και *displayLabel* η σημασία των οποίων έχει συζητηθεί στην Ενότητα 1.1. Επιπλέον διαθέτει το γνώρισμα *type* το οποίο χρησιμοποιείται για να δηλώσει το είδος της σημείωσης. Για το γνώρισμα αυτό δεν διαδιδιέθεται ελεγχόμενη λίστα τιμών²².

1.11 Θεματική περιγραφή του πόρου

Το MODS δίνει τη δυνατότητα, δια μέσου του στοιχείου *subject* και του μεγάλου αριθμού υποστοιχείων και γνωρισμάτων που διαθέτει, λεπτομερούς θεματικής περιγραφής του προς τεκμηρίωση πόρου. Επομένως, το στοιχείο *subject* είναι στοιχείο-περιτύλιγμα που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που σχετίζονται με τη θεματική πληροφορία. Το *subject* είναι επαναλαμβανόμενο στοιχείο και η δομή του φαίνεται στον Πίνακα 1.9. Στη συνέχεια δεν θα αναφερθούμε στη σημασία των γνωρισμάτων *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *ID*, *xlink*, *altRepGroup*, *displayLabel*, *encoding*, *point*, και *keyDate* του στοιχείου *subject* ή/και αρκετών υποστοιχείων του, καθώς η σημασία τους έχει συζητηθεί στην Ενότητα 1.1. Η σημασία των γνωρισμάτων *authority*, *authorityURI* και *valueURI* έχει επίσης συζητηθεί στην Ενότητα 1.2. Τα γνωρίσματα αυτά χρησιμοποιούνται για να καταχωρηθούν στοιχεία για το ελεγχόμενο λεξιλόγιο από το οποίο προέρχεται η τιμή του (αντίστοιχου) στοιχείου²³. Σε συνδυασμό με αυτά, το γνώρισμα *edition*, χρησιμοποιείται για να δηλώσει την συγκεκριμένη έκδοση του ταξινομικού σχήματος που χρησιμοποιείται. Η σημασία των υποστοιχείων του στοιχείου *subject* (και των υπολοίπων γνωρισμάτων τους) είναι η ακόλουθη:

- *topic*: χρησιμοποιείται για θεματικούς όρους οι οποίοι δεν σχετίζονται με τα υποστοιχεία *geographic*, *temporal*, *titleInfo*, και *name*, *genre*, *hierarchicalGeographic*, και *occupation*.

²²Στο <http://www.loc.gov/standards/mods/mods-notes.html> παρέχεται μια λίστα τιμών που έχουν χρησιμοποιηθεί από διάφορες υλοποιήσεις του MODS.

²³Για την περίπτωση του στοιχείου *subject* η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου διατηρεί μια online λίστα με λεξιλόγια θεματικών κεφαλίδων και των αντίστοιχων κωδικών τους στη διεύθυνση <http://www.loc.gov/standards/sourcelist/subject.html>

Στοιχείο: *subject*

Γνωρίσματα: *ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI, edition, displayLabel, usage, altRepGroup*

Υποστοιχεία:*topic*

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI*

geographic

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI*

temporal

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI, encoding, point, keyDate*

titleInfo

Υποστοιχεία-Γνωρίσματα: όλα τα υποστοιχεία και (τα περισσότερα) γνωρίσματα του στοιχείου υψηλού επιπέδου *titleInfo*

name

Υποστοιχεία-Γνωρίσματα: όλα τα υποστοιχεία και (τα περισσότερα) γνωρίσματα του στοιχείου υψηλού επιπέδου *name*

genre

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI*

hierarchicalGeographic

Γνωρίσματα: *authority, authorityURI, valueURI*

Υποστοιχεία: *continent, country, province, region, state, territory, county, city, island, area, extraterrestrialArea, citySection*
(Όλα τα υποστοιχεία διαθέτουν τα γνωρίσματα *lang, xml:lang, script, transliteration*)

cartographics

Υποστοιχεία: *scale, projection, coordinates*

(Όλα τα υποστοιχεία διαθέτουν τα γνωρίσματα *lang, xml:lang, script, transliteration*)

geographicCode

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI*

occupation

Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration, authority, authorityURI, valueURI*

Πίνακας 1.9: Η δομή του στοιχείου *subject*.

- *geographic*: χρησιμοποιείται για (μη ιεραρχικούς) γεωγραφικούς θεματικούς όρους.
- *temporal*: χρησιμοποιείται για χρονολογικούς θεματικούς όρους ή για ανα-

φορά σε χρονική κάλυψη του πόρου. Μπορεί να εκφραστεί είτε ως χρονικός όρος προερχόμενος από ελεγχόμενο λεξιλόγιο ή ως ημερομηνία διατυπωμένη με βάση τους κανόνες που εφαρμόζονται και σε άλλα στοιχεία του MODS που εκφράζουν ημερομηνίες.

- *titleInfo*: περιλαμβάνει τίτλους που χρησιμοποιούνται ως θεματικοί όροι. Το στοιχείο αυτό έχει τη δομή του στοιχείου υψηλού επιπέδου *titleInfo* (και επομένως μπορεί να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία, υποστοιχεία και γνωρίσματα του στοιχείου αυτού).
- *name*: περιλαμβάνει ονόματα που χρησιμοποιούνται ως θεματικοί όροι. Το στοιχείο αυτό έχει τη δομή του στοιχείου υψηλού επιπέδου *name* (και επομένως μπορεί να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία, υποστοιχεία και γνωρίσματα του στοιχείου αυτού).
- *genre*: το υποστοιχείο αυτό έχει ανάλογη σημασία με το στοιχείο ανωτέρου επιπέδου *genre*. Έτσι, εφόσον θέλουμε να αναφερθούμε στον τύπο του πόρου ως σύνολο τότε χρησιμοποιούμε το στοιχείο ανωτέρου επιπέδου *genre*. Αντίθετα, το υποστοιχείο *genre* του στοιχείου *subject* χρησιμοποιείται για να αναφερθούμε στη μορφή που χρησιμοποιείται ως τμήμα του θεματικού όρου.
- *hierarchicalGeographic*: γεωγραφικό όνομα το οποίο σχετίζεται με τον πόρο δοσμένο σε ιεραρχική μορφή. Το στοιχείο *hierarchicalGeographic* διαθέτει τα ακόλουθα υποστοιχεία: *continent* (για ονόματα ηπείρων), *country* (για ονόματα χωρών), *province* (για ονόματα διοικητικών διαμερισμάτων σε μια χώρα π.χ. επαρχίες στην Ελλάδα), *region* (για ονόματα διοικητικών περιφερειών π.χ. Πελοποννήσου), *state* (για ονόματα πολιτειών που υποδιαιρούνται κάποιες χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Ιταλία κ.α.), *territory* (για επικράτεια), *county* (κομητεία στην Αγγλία), *city* (για ονόματα πόλεων), *island* (για ονόματα νησιών), *area* (για ονόματα περιοχών), *extraterrestrialArea* (για εξωγήινες περιοχές ή περιοχές του διαστήματος), *citySection* (για τμήματα πόλεων, π.χ. γειτονιές).
- *cartographics*: αναφέρεται σε χαρτογραφικά δεδομένα που αφορούν χωρική κάλυψη (π.χ. στις γεωγραφικές συντεταγμένες). Είναι στοιχείο-περιτύλιγμα το οποίο περιλαμβάνει τα υποστοιχεία *scale*, *projection* και *coordinates*, τα οποία αναφέρονται στην κλίμακα, τη μέθοδο προβολής και τις συντεταγμένες, αντίστοιχα.
- *geographicCode*: αναφέρεται σε κωδικό γεωγραφικής περιοχής που συνδέεται με τον πόρο. Το στοιχείο αυτό διαθέτει το γνώρισμα *authority* δια μέσου του οποίου καταχωρείται το όνομα του ελεγχόμενου λεξιλογίου από το οποίο προέρχεται ο εν λόγω κωδικός. Τιμές που χρησιμοποιούνται στο γνώρισμα είναι οι *marcgcac*²⁴, *marccountry*²⁵ και *iso3166*²⁶.
- *occupation*: περιλαμβάνει περιγραφικός όρο που αφορά επάγγελμα που αναφέρεται στο περιεχόμενο του περιγραφόμενου πόρου.

²⁴<http://www.loc.gov/marc/geoareas/>

²⁵<http://www.loc.gov/marc/countries/>

²⁶http://www.iso.org/iso/country_codes.htm

Παράδειγμα 1.11.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση του στοιχείου *subject* και υποστοιχείων του για την θεματική περιγραφή της ποιητικής συλλογής "Τραβέρσο" του Νίκου Καββαδία:

```
<mods>
...
<subject authority="lcs" >
  <name>
    <namePart>Kavadias, Nikos</namePart>
    <namePart type="date">1913-1975</namePart>
  </name>
  <titleInfo>
    <title>Traverso</title>
  </titleInfo>
  <topic>Poetry</topic>
</subject>
...
</mods>
```

1.12 Κατάταξη του πόρου με τη βοήθεια ταξινομικού συστήματος

Το MODS παρέχει το στοιχείο *classification* δια μέσου του οποίου μπορεί να αποδοθεί ένας θεματικός χαρακτηρισμός στον περιγραφόμενο πόρο εφαρμόζοντας ένα τυπικό σύστημα κωδικοποίησης και οργάνωσης των πόρων με βάση τις θεματικές περιοχές (π.χ. ένα ταξινομικό σύστημα). Έτσι, το στοιχείο *classification* περιέχει τον αριθμό (κωδικό) κατάταξης του πόρου στο συγκεκριμένο ταξινομικό σύστημα. Το στοιχείο *classification* δεν διαθέτει υποστοιχεία, διαθέτει όμως τα γνωρίσματα *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *altRepGroup* και *displayLabel* τα οποία έχουν τη σημασία που περιγράψαμε στην Ενότητα 1.1. Επιπλέον, το στοιχείο *classification* διαθέτει τα γνωρίσματα *authority*²⁷, *authorityURI* και *valueURI* τα οποία χρησιμοποιούνται με παρόμοιο τρόπο όπως όπως και σε άλλα στοιχεία (δες Ενότητα ??). Τέλος, το στοιχείο διαθέτει το γνώρισμα *edition* το οποίο αναφέρεται στον αριθμό της έκδοσης του ταξινομικού συστήματος που χρησιμοποιείται (για συστήματα που έχουν διαφορετικές εκδόσεις π.χ. το DDC).

1.13 Διασύνδεση MODS εγγραφών

Συχνά, κατά τη διαδικασία περιγραφής πόρων δια μέσου ενός σχήματος μεταδεδομένων όπως είναι το MODS, παρουσιάζεται η ανάγκη συσχέτισης των περιγραφών

²⁷Στη διεύθυνση <http://www.loc.gov/standards/sourcelist/classification.html> ο αναγνώστης μπορεί να βρει μια λίστα από ταξινομικά σχήματα και τους αντίστοιχους κωδικούς τους (τιμές του γνωρίσματος *authority*).

διαφορετικών πόρων οι οποίοι όμως εμφανίζουν κάποια σχέση μεταξύ τους. Παραδείγματα τέτοιων πόρων που σχετίζονται μεταξύ τους είναι ένα περιοδικό με τα άρθρα τα οποία περιλαμβάνει, οι διαφορετικές μορφές ενός πόρου (π.χ. ένα έντυπο βιβλίο και η ψηφιακή μορφή του βιβλίου αυτού), τα σχέδια ενός κτιρίου και οι φωτογραφία του κτιρίου κ.α. Το MODS, προκειμένου να μας δώσει τη δυνατότητα να συνδέσουμε-συσχετίσουμε την περιγραφή ενός πόρου με τις περιγραφές άλλων πόρων που σχετίζονται με τον υπό περιγραφή πόρο, παρέχει το στοιχείο *relatedItem*. Το MODS προβλέπει τη δυνατότητα καθορισμού του τύπου της σχέσης των δύο πόρων (ως τιμή του γνωρίσματος *type*). Το στοιχείο *relatedItem* είναι στοιχείο-περιτύλιγμα που μπορεί να περιλαμβάνει ως υποστοιχεία κάθε στοιχείο του MODS. Το στοιχείο *relatedItem* είναι πλήρως αναδρομικό (μπορεί δηλαδή να περιλαμβάνει ως υποστοιχεία άλλα *relatedItem*). Η ιδιότητα αυτή το καθιστά κατάλληλο για την περιγραφή συστατικών μερών ενός πόρου τα οποία αποτελούν ένα ενιαίο αντικείμενο (π.χ. ένα CD με διάφορα tracks). Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο γνώρισμα *type* του στοιχείου *relatedItem* η τιμή του οποίου περιγράφει τη σχέση ανάμεσα στο *relatedItem* και στον πόρο που περιγράφει η MODS εγγραφή. Το γνώρισμα αυτό μπορεί να πάρει τις ακόλουθες τιμές:

- *preceding*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά προηγούμενη μορφή του πόρου.
- *succeeding*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά διάδοχη μορφή του πόρου.
- *original*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά πρωτότυπη μορφή του πόρου.
- *host*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά τον πόρο γονιό για τον περιγραφόμενο πόρο, δηλαδή έναν πόρο τμήμα του οποίου είναι ο περιγραφόμενος πόρος. Ενδέχεται ο πόρος γονιός να είναι συλλογή στην οποία ανήκει και ο περιγραφόμενος πόρος.
- *constituent*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά μια συστατική μονάδα του πόρου.
- *series*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά μια σειρά στην οποία περιλαμβάνεται και ο πόρος (π.χ. ένα τεύχος μιας περιοδικής έκδοσης).
- *otherVersion*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά μια διαφορετική έκδοση του πόρου.
- *otherFormat*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά μια πληροφορία που αφορά μια άλλη μορφή (*format*) του πόρου.
- *isReferencedBy*: υποδηλώνει ότι η σχετιζόμενη πληροφορία αφορά μια βιβλιογραφική αναφορά, περίληψη, βιβλιοκριτική, κ.λ.π. του περιγραφόμενου πόρου.
- *references*: πληροφορία που αφορά πόρο στον οποίο υπάρχει (βιβλιογραφική) αναφορά στον περιγραφόμενο πόρο.

- *reviewOf*: πληροφορία που αφορά πόρο επισκόπηση του οποίου περιλαμβάνεται στο περιεχόμενο του περιγραφόμενου πόρου.

Το στοιχείο *relatedItem* διαθέτει επίσης τα γνωρίσματα *ID*, *displayLabel* και *xlink* τη σημασία των οποίων αναλύσαμε στην Ενότητα 1.1.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το στοιχείο *relatedItem* χρησιμοποιείται με δύο τρόπους:

1. **Σύνδεση ανεξάρτητων MODS εγγραφών.** Στην κατηγορία αυτή ο σχετιζόμενος πόρος περιγράφεται από μια ξεχωριστή MODS εγγραφή. Το γνώρισμα *xlink* του στοιχείου *relatedItem* χρησιμοποιείται για να συνδέσει τις εγγραφές. Η τιμή του γνωρίσματος αυτού παραπέμπει (ακολουθώντας το *Xlink*²⁸) στον σχετιζόμενο πόρο. Παράλληλα, το γνώρισμα *type* περιγράφει το είδος της σχέσης των δύο εγγραφών. Στην περίπτωση αυτή, συνήθως δεν χρησιμοποιούνται επιπλέον υποστοιχεία του *relatedItem* για να περιγράψουν τον συσχετιζόμενο πόρο (αφού γίνεται παραπομπή στην MODS εγγραφή που τον περιγράφει πλήρως).
2. **Ενσωμάτωση πληροφοριών που αφορούν τον σχετιζόμενο πόρο δια μέσου υποστοιχείων του στοιχείου *relatedItem*.** Συνήθως η χρήση αυτή αφορά είτε την παροχή πληροφοριών που αφορούν το περιβάλλον του περιγραφόμενου πόρου σε σχέση που άλλους πόρους (π.χ. για να αναφερθούμε σε ένα τόμο, ένα περιοδικό, ή μια σειρά που περιλαμβάνει τον πόρο), είτε την περιγραφή συστατικών μερών του πόρου, για παράδειγμα τα μουσικά κομμάτια ενός άλμπουμ. Στην πρώτη περίπτωση συνήθως το γνώρισμα *type* παίρνει μια από τις τιμές *host*, *series*, *series* και *otherVersion*, ενώ στην δεύτερη περίπτωση το γνώρισμα *type* παίρνει την τιμή *constituent*.

Παράδειγμα 1.13.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής περιγράφεται το ποίημα "*Fata Morgana*" του Νίκου Καββαδία. Δια μέσου του στοιχείου *relatedItem* ο πόρος (ποίημα) αυτός συσχετίζεται με την ποιητική συλλογή "*Τραβέρσο*" στην οποία περιλαμβάνεται το συγκεκριμένο ποίημα. Στα πλαίσια του στοιχείου *relatedItem* καταγράφονται διάφορες πληροφορίες που αφορούν την ποιητική συλλογή. Επισημαίνεται η χρήση του γνωρίσματος *type* με τιμή *host* για να δηλώσει τη σχέση μέρους-όλου ανάμεσα στο ποίημα και την συλλογή:

```
<mods>
...
<titleInfo>
  <title>Fata Morgana</title>
</titleInfo>
...
<relatedItem displayLabel="Περιλαμβάνεται στο" type="host">
  <titleInfo>
    <title>Τραβέρσο</title>
  </titleInfo>
```

²⁸<http://www.w3.org/TR/xlink/>

```

<name type="personal">
  <namePart type="given">Νίκος</namePart>
  <namePart type="family">Καββαδίας</namePart>
  <role>
    <roleTerm type="text">ποιητής</roleTerm>
  </role>
</name>
<originInfo>
  <dateIssued>1990</dateIssued>
  <publisher>Εκδόσεις Άγρα</publisher>
</originInfo>
</relatedItem>
...
</mods>

```

Συμπερασματικά, ο ρόλος του στοιχείου *relatedItem* είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς δίνει τη δυνατότητα να αναδειχθεί η σχέση και να συσχετιστούν διαφορετικοί πόροι που σχετίζονται μεταξύ τους (με διάφορους τρόπους) συνδέοντας κατάλληλα τις αντίστοιχες MODS εγγραφές οι οποίες τους περιγράφουν. Ιδιαίτερα χρήσιμο αποδεικνύεται το στοιχείο αυτό στην ερευνητική εργασία [?] στην οποία προτείνεται μια *αντιστοίχιση* (crosswalk) από το EAD προς το MODS. Στην προτεινόμενη αντιστοίχιση το στοιχείο *relatedItem* χρησιμοποιείται για να συνδέσει μεταξύ τους τις διαφορετικές MODS εγγραφές στις οποίες απεικονίζεται το κάθε συστατικό μέρος ενός αρχείου (όπως αποτυπώνεται στην αρχειακή περιγραφή).

1.14 Ταυτότητα του πόρου

Το MODS διαθέτει το στοιχείο *identifier* για την καταχώρηση ενός αριθμού ή κωδικού ο οποίος προσδιορίζει μοναδικά τον πόρο. Το στοιχείο αυτό επαναλαμβάνεται για κάθε διαφορετικό προσδιοριστή που θέλουμε να καταχωρήσουμε για τον υπό περιγραφή πόρο. Το στοιχείο *identifier* δεν διαθέτει υποστοιχεία. Διαθέτει όμως τα ακόλουθα γνωρίσματα:

- *type*: Το γνώρισμα αυτό χρησιμοποιείται για να δηλωθεί ο τύπος του προσδιοριστή. Δεν υπάρχει ελεγχόμενη λίστα τύπων μερικές όμως από τις προτεινόμενες τιμές είναι οι ακόλουθες: *doi* (Digital Objects Identifier), *hdl* (Handle), *isbn* (International Standard Book Number), *ismn* (International Standard Music Number), *isrc* (International Standard Recording Code), *issn* (International Standard Serials Number), *issue number*, *istc* (International Standard Text Code), *lccn* (Library of Congress Control Number), *local*, *matrix number*, *music plate*, *music publisher*, *sici* (Serial Item and Contribution Identifier), *stock number*, *upc* (Universal Product Code), *uri* (Uniform Resource Identifier), *videorecording identifier*.

- *invalid*: το γνώρισμα αυτό υποδηλώνει (παίρνοντας την τιμή *yes*) ότι ο προσδιοριστής είναι μη έγκυρος ή έχει καταργηθεί.
- Το στοιχείο διαθέτει επίσης τα γνωρίσματα γενικής χρήσης *lang*, *xml:lang*, *script*, και *transliteration*, *altRepGroup* και *displayLabel* (βλέπε Ενότητα 1.1).

1.15 Τοποθεσία διατήρησης του πόρου

Η καταχώρηση στοιχείων για τον οργανισμό ή το αποθετήριο όπου διατηρείται ο πόρος ή στοιχείων για μια ηλεκτρονική τοποθεσία (με τη μορφή URL) από την οποία είναι διαθέσιμος ο πόρος επιτυγχάνεται στο MODS δια μέσου του στοιχείου *location*. Η δομή του στοιχείου *location* φαίνεται στον Πίνακα 1.10. Στη συνέχεια δεν θα

Στοιχείο: *location*

Γνωρίσματα: *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *displayLabel*,
altRepGroup

Υποστοιχεία:

physicalLocation

Γνωρίσματα: *authority*, *authorityURI*, *valueURI*, *lang*, *xml:lang*,
script, *transliteration*, *displayLabel*, *xlink*, *type*

shelfLocator

Γνωρίσματα: *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*

url

Γνωρίσματα: *dateLastAccessed*, *displayLabel*, *note*, *access*, *usage*

holdingSimple

Υποστοιχεία:

copyInformation

Υποστοιχεία:

form

Γνωρίσματα: *authority*, *authorityURI*, *valueURI*,
lang, *xml:lang*, *script*, *transliteration*, *ID*, *type*

sublocation

Γνωρίσματα: *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*

shelfLocator

Γνωρίσματα: *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration*

electronicLocator

note

Γνωρίσματα: *ID*, *xlink*, *lang*, *xml:lang*, *script*,
transliteration, *displayLabel*, *type*

enumerationAndChronology

Γνωρίσματα: *unitType*, *lang*, *xml:lang*, *script*,
transliteration

holdingExternal

Πίνακας 1.10: Η δομή του στοιχείου *location*.

αναφερθούμε στα γνωρίσματα του στοιχείου *location* (καθώς και σε αρκετά από τα γνωρίσματα των υποστοιχείων του) καθώς η σημασία τους έχει συζητηθεί στην Ενότητα 1.1 ή σε άλλες ενότητες που έχουν προηγηθεί. Η σημασία των υποστοιχείων του στοιχείου *location* (και των υπολοίπων γνωρισμάτων τους) είναι η ακόλουθη:

- *physicalLocation*: το στοιχείο αυτό περιγράφει σε μορφή κειμένου ή σε κωδικοποιημένη μορφή τον οργανισμό ή το αποθετήριο που κατέχει τον πόρο ή δια μέσου του οποίου ο πόρος είναι διαθέσιμος. Όσον αφορά τα γνωρίσματα του στοιχείου αυτού, το γνώρισμα *type* υποδηλώνει τους διαφορετικούς χαρακτηρισμούς της τοποθεσίας σε σχέση πάντα με τον υπό συζήτηση πόρο (π.χ. *current*, *discovery*, *former*, *creation*). Τα γνωρίσματα *authority*, *authorityURI* και *valueURI* χρησιμοποιούνται κατά τον τρόπο που περιγράψαμε στην Ενότητα 1.2 για να καταγράψουν πληροφορίες που αφορούν την ελεγχόμενη λίστα από την οποία προέρχεται η τιμή του στοιχείου. Ειδικότερα, όταν το γνώρισμα *authority* παίρνει την τιμή *marcorg*, τότε το στοιχείο *physicalLocation* παίρνει τιμή από το *MARC Code List for Organizations*²⁹.
- *shelfLocator*: προσδιορίζει το ράφι στο οποίο είναι τοποθετημένο ένα αντίγραφο του πόρου.
- *url*: περιέχει το URL μιας ηλεκτρονικής τοποθεσίας από την οποία είναι προσβάσιμος ο πόρος. Το στοιχείο *url* διαθέτει μια σειρά από γνωρίσματα όπως το *dateLastAccessed* δια μέσου του οποίου δηλώνεται η τελευταία ημερομηνία που έγινε απομακρυσμένη προσπάθεια στον ψηφιακό πόρο, το *note* στο οποίο καταχωρούνται σημειώσεις σε μορφή απλού κειμένου που αφορούν το σύνδεσμο ο οποίος καταγράφεται στο στοιχείο *url* και το γνώρισμα *access* το οποίο περιγράφει τον τύπο του πόρου στον οποίο οδηγεί ο σύνδεσμος. Πιθανές τιμές του γνωρίσματος *access* είναι η τιμή *preview* που υποδηλώνει ότι το στοιχείο *url* περιλαμβάνει σύνδεσμο που οδηγεί σε μικρογραφία του πόρου, η τιμή *raw object* που υποδηλώνει απευθείας σύνδεσμο στο αντικείμενο που περιγράφεται (π.χ. ένα *jpg* ή *pdf* αρχείο) εφόσον ο πόρος περιλαμβάνεται σε ένα ενιαίο αρχείο, και τέλος η τιμή *object in context* η οποία υποδηλώνει σύνδεσμο σε αντικείμενο μαζί με το περιβάλλον του (τα σχετικά μεταδεδομένα κ.λ.π.). Το στοιχείο *url* διαθέτει επίσης το γνώρισμα *usage* το οποίο δείχνει πως πρέπει να χρησιμοποιηθεί το αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται ο σύνδεσμος. Πιθανές τιμές του γνωρίσματος αυτού είναι η τιμή *primary display* που υποδηλώνει ότι ο σύνδεσμος είναι κατάλληλος κυρίως για εμφάνιση στους τελικούς χρήστες, και η τιμή *primary* που παρέχεται για λόγους συνέπειας όταν το γνώρισμα *usage* ορίζεται και για άλλα στοιχεία. Η τιμή αυτή έχει την ίδια σημασία με την τιμή *primary display* και πρόκειται να την αντικαταστήσει σε μελλοντικές εκδόσεις του MODS.
- *holdingSimple*: αφορά γενική πληροφορία σχετικά με το τι κρατά, όσον αφορά τον περιγραφόμενο πόρο (και που) ο οργανισμός που αναφέρεται στο στοιχείο *physicalLocation*. Το στοιχείο αυτό δεν διαθέτει γνωρίσματα. Ετσι, όλη η πληροφορία καταχωρείται δια μέσου του υποστοιχείου *copyInformation* ή ακριβέστερα δια μέσου των υποστοιχείων του στοιχείου αυτού τα οποία είναι:

²⁹<http://www.loc.gov/marc/organizations/>

- *form*: καθορίζει τη συγκεκριμένη φυσική παρουσίαση του πόρου.
 - *sublocation*: τμήμα, τομέας ενός οργανισμού που κρατά ένα αντίγραφο του πόρου.
 - *shelfLocator*: παρέχει πληροφορία για το το ράφι στο οποίο φυλάσσεται ένα αντίγραφο του πόρου.
 - *electronicLocator*: παρέχει ένα URL που προσδιορίζει την ηλεκτρονική τοποθεσία του πόρου.
 - *note*: σημείωση σχετιζόμενη με το συγκεκριμένο αντίγραφο του πόρου (όταν αυτή δεν μπορεί να καταχωρηθεί σε κάποια από τα υπόλοιπα στοιχεία).
 - *enumerationAndChronology*: αλφαριθμητικός προσδιοριστής, όπως τόμος, τεύχος και ημερομηνία έκδοσης ή δημοσίευσης τμήματος ενός πόρου ο οποίος αποτελείται από πολλά τμήματα με στόχο να ξεχωρίσει από τα υπόλοιπα τμήματα του συγκεκριμένου πόρου. Το γνώρισμα *unitType* του στοιχείου αυτού καθορίζει, δια μέσου των τιμών του, την κατηγορία της βιβλιογραφικής εγγραφής στην οποία αντιστοιχεί το συγκεκριμένο στοιχείο *enumerationAndChronology*. Συγκεκριμένα, οι πιθανές τιμές γνωρίσματος *unitType* είναι: 1, που υποδηλώνει ότι η πληροφορία αφορά τη βασική βιβλιογραφική μονάδα, 2, που υποδηλώνει ότι η πληροφορία αφορά συμπληρωματικό υλικό της βασικής βιβλιογραφικής μονάδας, και 3, που υποδηλώνει η πληροφορία αφορά ευρετήριο(-α) της βασικής μονάδας.
- *holdingExternal*: πληροφορία καταχωρημένη με χρήση εξωτερικού σχήματος περιγραφής που σχετίζεται με το τι κρατά ο οργανισμός.

Παράδειγμα 1.15.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής ως τοποθεσία που διατηρείται ο πόρος αναφέρεται η Βιβλιοθήκη του Ιονίου Πανεπιστημίου. Το γνώρισμα *xlink* παρέχει τη διεύθυνση της ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης:

```
<mods>
...
<location>
  <physicalLocation xlink:href="http://iup.ionio.gr/">
    Βιβλιοθήκη Ιονίου Πανεπιστημίου</physicalLocation>
  </location>
...
</mods>
```

1.16 Περιορισμοί πρόσβασης στον πόρο

Δια μέσου του στοιχείου *accessCondition* περιγράφονται περιορισμοί που αφορούν την πρόσβαση στον πόρο. Το στοιχείο αυτό δεν διαθέτει υποστοιχεία. Διαθέτει όμως

τα γνώρισμα *link*, *lang*, *xml:lang*, *script*, *transliteration* και *displayLabel* τα οποία έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 1.1. Επιπλέον, το στοιχείο διαθέτει το γνώρισμα *type* δια μέσου του οποίου προσδιορίζεται ο τύπος των περιορισμών που καταγράφονται στο στοιχείο *accessCondition*. Δεν υπάρχει ελεγχόμενη λίστα τιμών για το γνώρισμα αυτό. Προτεινόμενες τιμές είναι οι *restriction on access* (που υποδηλώνει ότι οι περιορισμοί αφορούν την προσπέλαση του πόρου) και η *use and reproduction* (που υποδηλώνει περιορισμούς που αφορούν την χρήση του πόρου μετά την προσπέλαση).

1.17 Περιγραφή των φυσικών μερών του πόρου

Για την περιγραφή των φυσικών μερών του πόρου το MODS παρέχει το στοιχείο *part*. Το στοιχείο αυτό είναι ένα στοιχείο περιτύλιγμα το οποίο προορίζεται για την λεπτομερή περιγραφή, δια μέσου των υποστοιχείων του και των γνωρισμάτων τους των φυσικών μερών ενός πόρου. Το στοιχείο *part* μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε ως στοιχείο υψηλού επιπέδου είτε ως υποστοιχείο του στοιχείου *relatedItem*. Στη δεύτερη περίπτωση το στοιχείο *part* χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη θέση ενός μέρους στα πλαίσια της σχέσης γονιός/παιδί. Η δομή του στοιχείου *part* φαίνεται στον Πίνακα 1.11.

Εκτός από τα γενικής χρήσης γνώρισμα που διαθέτει το στοιχείο *part* (καθώς και κάποια από τα υποστοιχεία του) τα οποία έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 1.1, το στοιχείο αυτό διαθέτει επίσης το γνώρισμα *type* το οποίο προσδιορίζει τον τύπο του μέρους (ως τιμές του γνωρίσματος αυτού μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι *part*, *volume*, *issue*, *chapter*, *section*, *paragraph* και *track*), καθώς και το γνώρισμα *order* δια μέσου του οποίου δηλώνεται η σειρά των μερών. Το στοιχείο *part* διαθέτει μια σειρά από υποστοιχεία η σημασία των οποίων είναι η ακόλουθη:

- *detail*: Το (υπο-)στοιχείο αυτό δηλώνει πληροφορία αρίθμησης ή τύπου του μέρους σε σχέση με τον πόρο τμήμα του οποίου αποτελεί το συγκεκριμένο μέρος. Καθώς το στοιχείο *detail* είναι στοιχείο περιτύλιγμα, η πληροφορία καταχωρείται δια μέσου των υποστοιχείων του *number*, *caption* και *title* τα οποία εκφράζουν αντίστοιχα τον αριθμό (του μέρους), την επικεφαλίδα (που περιλαμβάνεται στην αρίθμηση του μέρους) και τον τίτλο του μέρους. Παράλληλα, το στοιχείο *detail* διαθέτει το γνώρισμα *type* η τιμή του οποίου προσδιορίζει τον τύπο του μέρους το οποίο περιγράφεται (ως τιμές του γνωρίσματος αυτού μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι *part*, *volume*, *issue*, *chapter*, *section*, *paragraph* και *track*), καθώς και το γνώρισμα *level* στο οποίο καταγράφεται το επίπεδο της αρίθμησης.
- *extent*: Περιλαμβάνει αριθμητικά στοιχεία που προσδιορίζουν το μέρος στον πόρο. Καθώς το στοιχείο αυτό είναι στοιχείο-περιτύλιγμα η πληροφορία καταγράφεται δια μέσου των υποστοιχείων *start*, *end*, *total* και *list*. Το στοιχείο *extent* διαθέτει το γνώρισμα *unit* δια μέσου του οποίου καταγράφεται η μονάδα μέτρησης που σχετίζεται με την τιμή του στοιχείου.
- *date*: Περιλαμβάνει ημερομηνία που σχετίζεται με το υπο περιγραφή μέρος.

Στοιχείο: partΓνωρίσματα: *ID, type, order, lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, altRepGroup*Υποστοιχεία:*detail*Γνωρίσματα: *type, level*Υποστοιχεία:*number*Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration**caption*Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration**title*Γνωρίσματα: *type, level, lang, xml:lang, script, transliteration**extent*Γνωρίσματα: *unit*Υποστοιχεία:*start*Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration**end*Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration**total**list*Γνωρίσματα: *lang, xml:lang, script, transliteration**date*Γνωρίσματα: *encoding, point, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**text*Γνωρίσματα: *xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, type*

Πίνακας 1.11: Η δομή του στοιχείου *part*.

- *text*: Περιλαμβάνει πληροφορία σε μορφή κειμένου που αφορά το υπό περιγραφή μέρος.

Παράδειγμα 1.17.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση του στοιχείου *part* για να περιγράψει ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 3-4 του τόμου 9 του περιοδικού "Journal of Archival Organization".

```
<mods>
...
<titleInfo>
  <title>Journal of Archival Organization</title>
  <partNumber>Vol. 9, Issue 3-4</partNumber>
</titleInfo>
<part>
```



```

<detail>
  <title>The Semantic Mapping of Archival Metadata to
  the CIDOC CRM Ontology</title>
</detail>
<extent unit="pages">
  <start>174</start>
  <end>207</end>
</extent>
</part>
...
</mods>

```

1.18 Ενσωμάτωση μεταδεδομένων άλλων σχημάτων

Το MODS, αν και είναι ένα πλούσιο εκφραστικά σχήμα μεταδεδομένων, δεν είναι σε θέση να καλύπτει πάντα τις ανάγκες τεκμηρίωσης των περιγραφόμενων πόρων. Για αυτόν το λόγο παρέχει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης πληροφορίας που η καταγραφή της δεν καλύπτεται από το MODS δια μέσου του στοιχείου *extension*. Το στοιχείο αυτό, που είναι επαναλαμβανόμενο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταχώρηση στοιχείων που έχουν οριστεί τοπικά (π.χ. από τον οργανισμό που κάνει την τεκμηρίωση) ή ακόμη και για την επέκταση του MODS με στοιχεία από άλλα σχήματα μεταδεδομένων όταν αυτά κρίνεται ότι εξυπηρετούν τις ανάγκες περιγραφής του πόρου. Το στοιχείο *extension* διαθέτει το γνώρισμα *displayLabel* το οποίο χρησιμοποιείται κατά τον τρόπο που περιγράψαμε σε προηγούμενες ενότητες. Πάντως η χρήση του στοιχείου αυτού είναι καλό να αποφεύγεται καθώς δημιουργούνται προβλήματα συμβατότητας και κατανόησης της πληροφορίας που περιλαμβάνει μια MODS εγγραφή από προγράμματα αναζήτησης, συλλογής και παροχής πληροφοριών.

1.19 Τα μετα-μεταδεδομένα της MODS εγγραφής

Το MODS παρέχει, δια μέσου του στοιχείου *recordInfo*, τη δυνατότητα καταγραφής πληροφοριών που αφορούν την ίδια την εγγραφή MODS. Η καταγραφή πληροφοριών αυτής της μορφής είναι σημαντική καθώς διευκολύνει την αναγνώριση της προέλευσης (provenance) της εγγραφής και διευκολύνει την καλύτερη ερμηνεία του περιεχομένου της εγγραφής. Η δομή του στοιχείου *recordInfo* φαίνεται στον Πίνακα 1.12. Τα γνωρίσματα του στοιχείου *recordInfo* έχουν συζητηθεί σε προηγούμενες ενότητες. Αναφορικά με τα υποστοιχεία του αξίζει να αναφερθούν τα ακόλουθα:

- *recordContentSource*: Καταγράφει το όνομα ή τον κωδικό του οργανισμού στον οποίο οφείλεται η αρχική δημιουργία της εγγραφής MODS.
- *recordCreationDate*: Καταγράφει την ημερομηνία (και ενδεχομένως την ώρα) κατά την οποία δημιουργήθηκε αρχικά η εγγραφή MODS.

Στοιχείο: *recordInfo***Γνωρίσματα:** *lang, xml:lang, script, transliteration, displayLabel, altRepGroup***Υποστοιχεία:***recordContentSource***Γνωρίσματα:** *authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration**recordCreationDate***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**recordChangeDate***Γνωρίσματα:** *encoding, point, keyDate, qualifier, lang, xml:lang, script, transliteration**recordIdentifier***Γνωρίσματα:** *lang, xml:lang, script, transliteration**recordOrigin***Γνωρίσματα:** *lang, xml:lang, script, transliteration**languageOfCataloging***Γνωρίσματα:** *objectPart, altRepGroup, usage, displayLabel***Υποστοιχεία:***languageTerm***Γνωρίσματα:** *type, authority, authorityURI, valueURI, ID, lang, xml:lang, script, transliteration**scriptTerm***Γνωρίσματα:** *type, authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration**descriptionStandard***Γνωρίσματα:** *authority, authorityURI, valueURI, lang, xml:lang, script, transliteration*

Πίνακας 1.12: Η δομή του στοιχείου *recordInfo*.

- *recordChangeDate*: Καταγράφει την ημερομηνία (και ενδεχομένως την ώρα) κατά την οποία η εγγραφή MODS τροποποιήθηκε για τελευταία φορά.
- *recordIdentifier*: Καταγράφει ένα μοναδικό κωδικό ο οποίος έχει αποδοθεί στη MODS εγγραφή από τον οργανισμό που τη δημιούργησε, τη χρησιμοποιεί ή τη διένειμε. Εκτός από τα γενικά γνωρίσματα τα οποία διαθέτει το στοιχείο *recordIdentifier* διαθέτει επίσης το γνώρισμα *source* το οποίο περιέχει τον κωδικό ή την ονομασία του οργανισμού από τον οποίο προέρχεται ο κωδικός της εγγραφής ο οποίος καταχωρείται ως τιμή του στοιχείου *recordIdentifier*.
- *recordOrigin*: Δείχνει την προέλευση της MODS εγγραφής.
- *languageOfCataloging*: Δείχνει τη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε κατά την καταλογογράφηση (τη γλώσσα του περιεχομένου των στοιχείων της MODS εγγραφής). Το στοιχείο αυτό είναι στοιχείο περιτύλιγμα. Έτσι η πληροφορία

για την γλώσσα καταγράφεται δια μέσου των υποστοιχείων *languageTerm* (για την καταγραφή της γλώσσας) και *scriptTerm* (για την καταγραφή της γραφής). Σχετικά με τα γνωρίσματα των στοιχείων αυτών θα πρέπει να αναφερθεί το γνώρισμα *type* του στοιχείου *languageTerm* (αντίστοιχα του στοιχείου *scriptTerm*) το οποίο δέχεται ως τιμές τις *text* και *code* για να δηλώσει ότι η γλώσσα (αντίστοιχα η γραφή) εκφράζεται σε μορφή κειμένου ή σε κωδικοποιημένη μορφή στο στοιχείο *languageTerm* (αντίστοιχα στο στοιχείο *scriptTerm*).

- *descriptionStandard*: Καταγράφει τους κανόνες που έχουν χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία του περιεχομένου της MODS εγγραφής.

Παράδειγμα 1.19.1. Στο παρακάτω απόσπασμα μιας MODS εγγραφής φαίνεται η χρήση του στοιχείου *recordInfo* για να περιγράψει τα μετα-μεταδεδομένα μιας εγγραφής MODS.

```
<mods>
...
<recordInfo>
  <recordCreationDate encoding="w3cdtf">2011-03-22</recordCreationDate>
  <recordOrigin>human prepared</recordOrigin>
  <recordContentSource>Library of Ionian University</recordContentSource>
  <recordIdentifier>20110322234</recordIdentifier>
  <languageOfCataloging authority="iso639-2">eng</languageOfCataloging>
</recordInfo>
...
</mods>
```

1.20 Ολοκληρωμένα παραδείγματα χρήσης του MODS

1.20.1 Περιγραφή βιβλίου

Στη MODS εγγραφή που παρουσιάζεται σε αυτήν την ενότητα βλέπουμε πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί το MODS για να περιγραφεί ένα βιβλίο.

```
<?xml version='1.0' encoding='UTF-8' ?>
<mods>
  <titleInfo>
    <title>Τεχνολογία και Πληροφόρηση</title>
    <subTitle>Από τη διαχείριση του βιβλίου στη
      διαχείριση της γνώσης</subTitle>
  </titleInfo>
  <name type="personal">
    <namePart type="given">Γιώργος</namePart>
    <namePart type="family">Μπώκος</namePart>
    <namePart type="termsOfAddress">Καθ.</namePart>
```

42 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. METADATA OBJECT DESCRIPTION SCHEMA (MODS)

```
<affiliation>Ιόνιο Πανεπιστήμιο</affiliation>
<role>
  <roleTerm type="text">creator</roleTerm>
</role>
<role>
  <roleTerm type="text">author</roleTerm>
</role>
</name>
<typeOfResource>text</typeOfResource>
<originInfo>
  <place>
    <placeTerm type="text">Αθήνα</placeTerm>
  </place>
  <publisher>Παπασωτηρίου</publisher>
  <dateIssued>2002</dateIssued>
  <issuance>monographic</issuance>
</originInfo>
<language>
  <languageTerm type="text">Ελληνικά</languageTerm>
</language>
<identifier type="isbn">960-7530-60-6</identifier>
<genre>book</genre>
</mods>
```

1.20.2 Περιγραφή άρθρου δημοσιευμένου σε πρακτικά συνεδρίου

Στη MODS εγγραφή που ακολουθεί περιγράφεται ένα άρθρο το οποίο έχει δημοσιευτεί στα πρακτικά ενός διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου.

```
<?xml version='1.0' encoding='UTF-8' ?>
<mods>
  <titleInfo>
    <title>The Intensional Implementation Technique of Chain Datalog
      Programs</title>
  </titleInfo>
  <name type="personal">
    <namePart type="family">Rondogiannis</namePart>
    <namePart type="given">Panos</namePart>
  </name>
  <role>
    <roleTerm type="code" authority="marcrelator">aut</roleTerm>
  </role>
  <affiliation>Department of Computer Science, University of Ioannina,
    Greece</affiliation>
</name>
<name type="personal">
  <namePart type="family">Gergatsoulis</namePart>
```

```

<namePart type="given">Manolis</namePart>
<role>
  <roleTerm type="code" authority="marcrelator">aut</roleTerm>
</role>
<affiliation>Institute of Informatics and Telecommunications,
  NCSR "Demokritos", Athens, Greece</affiliation>
</name>
<typeOfResource>text</typeOfResource>
<language>
  <languageTerm authority="iso639-2">eng</languageTerm>
</language>
<originInfo>
  <dateIssued encoding="iso8601">1998</dateIssued>
</originInfo>

<relatedItem type="host">
  <titleInfo>
    <title>Proceedings of the Eleventh International Conference on Languages
      for Intentional Programming (ISLIP' 98)</title>
  </titleInfo>
  <name type="personal">
    <namePart type="family">Wadge</namePart>
    <namePart type="given">Bill</namePart>
    <role>
      <roleTerm type="code" authority="marcrelator">edt</roleTerm>
    </role>
  </name>
  <originInfo>
    <place>
      <placeTerm type="text">Palo Alto, California, USA</placeTerm>
    </place>
    <dateIssued encoding="iso8601">1998</dateIssued>
  </originInfo>
  <part> <extent unit="page">
    <start>55</start>
    <end>64</end>
  </extent>
</part>
</relatedItem>
<recordInfo>
  <recordCreationDate encoding="w3cdtf">2011-03-22</recordCreationDate>
  <recordOrigin>human prepared</recordOrigin>
  <recordContentSource>Library of Ionian University</recordContentSource>
  <recordIdentifier>20110322234</recordIdentifier>
  <languageOfCataloging authority="iso639-2">eng</languageOfCataloging>
</recordInfo>

```

</mods>